Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 221 (16444) | 1983 оной сентябриин 25, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭР — МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

XI ТАБАН ЖЭЛ — АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

НЭГЭЛ БҮЛЭ ШЭНГЕЭР

Бидэ, «Электромашина» заводой слесарь-изолировщигуудай бригадын хүдэлмэришэд, мүнөө үе сагай үйлэдбэриин эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусамаар хүдэлөөл һаа, Коммунис партиингаа, гүрэн түрынгөө табиһан гол шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха байнабди гэжэ ойлгонхойбди. Теэд мүнөө үеын үйлэдбэриин эрилтэнүүд гээшэмнай юун бэ? Энэ хадаа үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха хэрэг болоно бшуу. Энээнэй тула нэн түрүүн үйлэдбэриин алибаа журам сахиха, ажалай эмхидхэлэй түрүү онол арга, тэрэ тоодо бригадна подряд болон түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ, эрдэм наукын һүүлэй түйлалтануудаар үйлэдбэриеэ зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэй болоно ха юм даа.

Баян дэлгэр, амгалан тэнюун ажаһуухын түлөө үйлэдбэриингөө ашаг үрые дээшэлүүлхэ ябадалые журам шангадхалгаһаа эхилээшэмнай онсо удха шанартай. Юуб гэхэдэ, ажал, юрэ ажабайдалнайшье журамһаа эшэ үндэһэтэй гээшэ. Журамтай һайнаар, оролдосо ехэтэйгээр мүн түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэн, хүдэлхэдэ ажалай бүтээсэ, тэрээнһээ уламжалан үйлэдбэриин хүгжэлтэ дээшэлхэ бшуу.

Долоон хүнһөө бүридэһэн манай бригада энэ талаар юу түйлаа гээшэб гэһэн асуудалда яһала баясамаар харюу бии. Нэн түрүүн ажалаймнай журам тусхай хэмжээнүүдые абаһанай ашаар эрид һайжараа. Хажуудаа нэгэшье гээгдэгшэгүйгөөр хүдэлжэ, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилготойгоор бригадна подрядай гуримаар хүдэлмэриеэ эмхидхэнэбди. Хүн бүхэмнай үндэр харюусалгаяа мэдэрэн, эдэбхи үүсхэл түгэсөөр, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлжэ шадаха болонхой. Жэшээлбэл, нэгэ хүдэлмэришэн катушкын үзүүрнүүдые галдажа, сэбэрлэжэ, стеклолентээр орёожо, шабын түмэрэй үзүүртэ шурэб мушхаха түмэр һуулгаад, тэрэнээ жэбэрхэгүйнь тула дээгүүрнь туулга гүйлгэжэ шадаха аргатай. Тиимэһээ нэгэнэйнгээ ямар нэгэн шалтагаанаар ажалдаа гараагүй һаань, хэмнай хэншье гэшэгүй нүхэрэйнгөө хэрэг дүүргэхэ аргатай.

Ажалай журам эбдэхэ ушар манай бригадада огто үзэгдэдэггүй. Теэд манай коллективтэ журам эбдэгдэхэ аргашьегүй. Юуб гэхэдэ, ажалда хабаадалсаһанай коэффициент бидэ хэрэглэнэгүйбди. Энэ ушар баһал өөрын удха шанартай гэжэ бодогшоб. Бригадна подрядые заал һаа гэшүүдэй ажалда хабаадалсаһан коэффициенттэйгээр хэрэглэхэ гэнэгүй ха юм. Энэ коэффициент хүдэлмэришэдые хэһэн ажалайнь зэргээр урмашуулхын түлөө хэрэглэгдэдэг гээшэ. Харин манай хүдэлмэришэдые энэ талаар урмашуулһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, тэрэмнай бэе бэедээ найдал багатайгаар хандаһан ябадал болоно гэжэ һанагшаб. Хэмнай, хэншье гэлтэгүй — бултадаал оролдожо, нэгэ амин янзаар хүдэлөөд, хүдэлмэриингөө эсэсэй дүнгөөр салин хүлһөө адляар хубаажа абадаг бидэ, өөртөө найдаһандал, бэе бэедээ найдана ха юмбибди. Жэшээ болгон хэлэбэл, манай түрүүшүүл Галина Икатова Валентина Щапова хоёрто ямаршье хүдэлмэри даалгаа һаа, тэрэнэй дүүргэлтэдэ бүхы хүсөө зорюулан, үсэд нэтэрүүгээр хүдэлхэ гэжэ хүн бүхэмнай мэдэхэ. Эдэ хоёр нүхэднай дүршэл ехэтэй хүдэлмэришэд, шадамар бэрхэ һурган хүмүүжүүлэгшэд гэжэ цех дотороо мэдээжэ болонхой. Тэбхэр жэлэй саана хүдэлмэриин ямаршье дүршэлгүй ерэһэн залуу басагад Надя Шульгина, Таня Елизарова, Люда Чуева гэгшэд ахамад нүхэдэйнгөө туһаламжаар богонихон сагай туршада слесарь-изолировщигуудай мэргэжэл шудалжа, мүнөө хэнһээшье дутахагүйгөөр хүдэлжэ байдаг. Би тэдэнэйшье ажалда хабаадалсаһан коэффициентые саарһан дээрэ тоолонгүй, манай бүтээһэн хүдэлмэриин, тэдэнэйшье хэһэн хүдэлмэриин хэмжээн адли гэжэ һайн мэдэнэб. Тэдэ залуушуулдаа, мүн суг хүдэлдэг бэшэшье нүхэдтөө, өөртөө найдаһандал найдаха аргатай хадаа коллективээрээ омогорхожо ябадагби. Теэд омогорхонгүй яахабши! Горитойхон сагай туршада бүгэдын оролдолгоор, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, байгуулһан коллективнай гээшэ ха юм. Эхэнэр зоной гэр бүлын асуудалай хэды ехэшье һаань, дандаа эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн коллективэймнай зорилго түрүүшын тоодо хододоо табигдадаг заншалтай. Тиимэһээл би коллективээ ажалша бүлэмни гэжэ тоолодогби.

Бригадынгаа хэрэг тухай хөөрэхэдөө, бригадир тухайгаа хэлээгүйдэ аргагүй. Манай бригадые Галина Камалтыновна Борисюк 5 жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Электродвигательнүүдые хабсаргаха бүхы хүдэлмэриин шатые өөрынгөө табан хургандал мэдэхэ Галина Камалтыновна хүтэлбэрилхы бэлиг шадабаритай бригадир гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Имагтал тэрэнэйл хүтэлбэри доро эрхим һайн коллектив байгуулагдаа, тэрэнэйл шадамар бэрхэ эмхидхэлэй ашаар бригадамнай амжалтатай һайн хүдэлнэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Хододоо хүхюун дорюун, урагшаа һанаатай, эрмэлзэл үүсхэлээр халин ябадаг бригадирнай манайнгаа ёһотой залуурша болонхой. Бүхы наһаяа машина бүтээлгэдэ зорюулһан Галина Камалтыновна мүнөө үеын үйлэдбэриин эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусама хүтэлбэрилэгшэ гэжэ цех, заводоо соогоо мэдээжэ болоһоор үнинэй.

Коллектив тухайгаа, нүхэд тухайгаа хөөрэхэдөө, өөр тухайгаал хөөрэнэ гээшэб. Өөр тухайгаа хөөрэхэ гээ һаа, ганса намда хабаатай гэмээр зүйл балайшье олдохогүй байха. Бригадынгаа хүдэлмэриин эсэсэй дүнгүүдэй эрхим һайн байхын тула өөрынгөө хубитые шадаал һаа ехээр оруулалсаха гэжэ оролдожо ябадаг гэшүүдэй нэгэниинь лэ ха юмбиб. Арбан табан жэлэй туршада хабсаралгын энэ цехтэ хүдэлжэ байһан хадаа дүршэл шадабаритай болоогдоошье юм бээ. Тиимэһээ һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлмэридэ шадалаараа хабаадалсадагби. Хамтын хэрэгэй түлөө оролдосо ехэтэйгээр хүдэлжэ ябадаг хамаг бүхы хүдэлмэришэн шэнги бишье олон тоото Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэм. Суг хүдэлдэг нүхэдни намайе Советскэ районно Соведэй депутадаар һунганхай. Тэдэнэйнгээ, мүн заводойнгоо захиргаанай этигэл найдабарие харюулхын түлөө ниитыншье энэ хүдэлмэридэ шармайгдана.

Юу хэлэхэб, эбтэй эетэй, нэгэ бүлэ болоһон иимэ коллектив соо хүдэлжэ ябахаһаа ехэ жаргал намда байхагүй.

Г. НАРОЖНАЯ,
«Электромашина» заводой хабсаргалгын 2-дохи цехэй слесарь-изолировщица.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Машина бүтээгшэдые арадай ажахыда эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хангагшад гэжэ дэмы нэрлэдэггүй юм. Үндэр бүтээсэтэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдэй, тодо нарин приборнуудай, автомат хэрэгсэлнүүдэй ашаар Эсэгэ ороной промышленность үндэһөөрөө шэнэдхэгдэһэн байгаа. Продукциин шанарые һайжаруулха, эрдэм наукатай холбооень бэхижүүлхэ тухай Машина бүтээгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанда хабаадагшад хэлэһэн байгаа. Энэ суглаан сентябриин 23-да Москвада болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачев, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд суглаанай президиумдэ һуугаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. К. Антонов элидхэл хэбэ.

Эрдэм, техникын түйлалтануудые арадай ажахыда дары түргөөр нэбтэрүүлхын, партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) ба июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлхэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулба.

(ТАСС).

ШАГНАЛ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө, Машина бүтээгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой түсэблэлгын-экономическа таһагай начальнигай орлогшо Лидия Александровна **Богданова**, автомашинын жолоошон Александр Астахович **Шакиров** гэгшэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнагдаба.

СОФИН ҮДЭРНҮҮД ТҮГЭСЭБЭ

Сентябриин 19-һөө 23 хүрэтэр Москвада үнгэргэгдэһэн Болгариин ниислэл — Софи хотын үдэрнүүд совет болон болгар арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай ёһотойл һайндэр болобо.

«Софи — социалис Болгариин ниислэл» гэһэн выставкэ эдэ үдэрнүүдэй ехэ үйлэ хэрэг болоһон байна. Эндэ табигдаһан олохон зүйлнүүд эртэ урдын хотын түүхэ, мүнөөнэй байдал тухай, Болгариие хүгжөөлгэдэ тэрэнэй оруулһан хубита тухай хөөрэнэ. Москвагайхид болон ниислэл хотын айлшад мүнөө үеын болгар уран зураашадай выставкэнүүдтэй, Софин Гүрэнэй уран зурагай галерей сооһоо абтаһан шэлэгдэмэл бүтээлнүүдтэй, НРБ-дэхи арадай ба хүүгэдэй уран зохёол тухай экспозицинуудтай һонирхон танилсаһан байна.

Софиһаа ерэһэн промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшадтай, искусство болон спортын уран бэлигтэнтэй уулзалганууд, үдэшэнүүд Москвагай предприятинуудта, эмхи зургаануудта болоһон байна.

Соёлой программа үргэн ехэ байгаа. Болгариин элитэ мэдээжэ дуушад, эстрадна ансамбльнууд, уран һайханай коллективүүд концертнүүдые табиба. Болгар фильмүүдэй долоон хоног амжалтатайгаар үнгэрөө. Хоёр ниислэлэй спортсменүүдэй мүрысөөнүүд болобо.

БКП-гэй ЦК-гай секретарь, БКП-гэй Софин горкомой нэгэдэхи секретарь Ч. Александров түрүүтэй Софин делегациин гэшүүд эдэ үдэрнүүдэй хүндэтэ айлшад болоһон байгаа. Болгариин ниислэл хотын түлөөлэгшэд Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдтэй, үзэл сурталай эдэбхитэдтэй уулзаба. Тэдэнэр хэдэ хэдэн предприятинуудта, эмхи зургаануудта хүрэһэн байгаа.

Софин үдэрнүүдэй Москвада үнгэргэгдэһэнтэйнь дашарамдуулан, Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитет сентябриин 23-да уулзалга хэбэ.

Хоёр ниислэлэй хани барисаанай заншалта үдэрнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ТАЛА ДҮҮРЭН ЗЭДЭЛНЭ

Эрхирэгэй совхозой ахамад агроном Григорий Ханхараевич Андреев механизаторнуудтайгаа хөөрэлдэһэнэйнгөө удаа:

— Совхоздо бүхыдөө 13 комбайн тоологдодог. Энэ отделенидэ даб дээрэ 5 комбайн хүдэлжэ байна. Комбайнернуудынь яһала дүршэлтэй хүнүүд. Нэгэл халажа ороо һаа, ноошорхо шалтагаан байха еһогүй, — гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Асагадай отделениин комбайнернууд коммунист Гомбо Галданов, Цыден-Дамба Дондоков, Буда-Ханда Сандуев, Дарма Цыдыпов болон бусад баян дүршэлтэй механизаторнууд юм.

...Тарянай поли дээгүүр талын онгосонууд тооһо бурьюулан «тамаржал» мэдэнэ. Бусадһаа тээ урда таһарад гээд ябаһан комбайнай ойр зуура зогсоходонь комбайнер Гомбо Цыренович Галдановтай хөөрэлдэбэбди.

— Бидэнэр мүнөө түрүүшын хэдэн зуун гектар таряа баал болгон унагаагаад байнабди. Манай тухайлхада, гектар бүриһөө 11—12 центнер орооһон абтаха ёһотой. Һаянай хура бороон орожо, нилээд һаад ушаруулаад байна. Гэбэшье бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, шадаал һаа, богони болзор соо таряа хуряалгаа дүүргэхэ хүсэлэнтэйбди. — гэжэ бүхы механизаторнуудай зүгһөө тэрэ мэдүүлбэ.

С. СТЕПАНОВ.
Загарайн район.

ААЖАМ СЭЛМЭГ ҮДЭРНҮҮДТЭ — АЖАЛАЙ ЭРХИМ БҮТЭЭСЭ

ЭХИНҺЭЭ ЭРШЭТЭЙ

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй ургаса хуряалгада манай ажахын механизаторнууд жэгдэрэн ороод, үдэрһөө үдэртэ эршэеэ шангадхан хүдэлжэ байна. Мүнөө орооһото ургамалнуудые хадажа, баалнууд болгон зурылган хэбтүүлнэ. Манай байдалаар хэхэ юумэн ехэ. Бүхыдөө 3600 гектар орооһото ургамалнууд хуряагдаха болоно. Тэрэнэй 1684 гектарынь шэниисэ, 1162 гектарынь обёос, бэшэниинь яарса.

Эдэ бүхы дайда дээрэһээ хамтадаа 38,5 мянган центнер орооһон абтаха зэргэтэй байгаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,6 центнер орооһон сохигдохо ёһотой һэн. Мүнөө жэлдэ таряанай ургаса нилээд һайн. Энэ хэмжээнһээ дээшээшье байжа магад. Тарян үргэлжэдөө хүсэд эдеэшэжэ, алтан далайн халюуран миралзажа байхадань, таряашадай зүрхэ сэдьхэл баяраар салгидангүй арганьгүйл.

Ажахымнай гурбан отделенитэй. Тус бүридэнь тракторно-тарян ажалай бригада хүдэлнэ. Тэдэнэй бригадирнуудай хүтэлбэри доро таряа хуряалгын отряд эмхидхэгдээд, мүнөө нарата сэлмэг үдэрэй час бүхэниие алдангүй ашагтайгаар хэрэглэн, ажаллажа байна. Эдэ гурбанай дундаһаа эмхитэй, бүтээсэтэй ажалаараа совхозой 1-дэхи отделениин отрядай гэшүүд онсо шалгарна. Тэрэниие коммунист Дагба-Доржо Дылыкович Цыбиков хүтэлбэрилнэ. Отрядай механизаторнууд 232 гектар яарса, 286 гектар обёос, 792 гектар шэниисэ хуряаха ёһотой юм.

Һүүлэй мэдээгээр эндэхи хэрэ тарян бүхыдөө баалнууд болгон унагаагдаад байна. Тэрэшэлэн 150 гектар обёос сабшагданхай. Отделениин механизаторнуудай дундаһаа комбайнернууд аха дүү Доржо, Зоригто Аюровууд, партиин гэшүүд Содбо Цыремпилов, Бато-Цырен Дамбаев гэгшэд шанар һайнтай, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Тэдэнэй габшагай ажал «дайшалхы» хуудаһанууд дээрэ харуулагдаһан, нютагай радиогоор дамжуулагдаһан байна.

«Дайшалхы» хуудаһануудые «сахилгаан» мэдээсэлнүүдые Булгамай хүдөөгэй байшангай хүдэлмэрилэгшэд Ханда Шираповна Шираповагай хүтэлбэри доро уран хурсаар бэшэжэ гаргана. Мүн тэдэнэй хүсөөр полевой станай байра бэлдэгдэһэн, шэмэглэгдэһэн байха юм.

Механизаторнуудай дунда ябуулагдажа байгаа эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри эндэ байгуулагдаһан партийно-комсомолой бүлэгэй хүтэлбэри доро бүтээгдэнэ. Энэ отрядай дэргэдэ арадай хиналтын пост бии. Муу бэшээр хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тэрэнэй гэшүүд шалгалта ходо хэжэ байдаг. Элирхэйлэгдэһэн дутуу дундануудые дары усадхаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Совхозой 2-дохи, 3-дахи отделенинүүдтэ таряа хуряалгын хүдэлмэри мүн лэ эмхи гуримтайгаар ябажа байна. Эндэхи отрядуудые коммунистнууд Виталий Васильевич Серебрюхов, Михаил Михайлович Степанов гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Эдэ нүхэднай баян дүй дүршэлтэй, үнинэй механизатор солотой юм.

Хоёрдохи отделениин таряашад хамта дээрээ 1185 гектар хоолосто ургамалнуудые сохижо абаха ёһотой юм. Эндэхи механизаторнуудай дундаһаа коммунист Григорий Иванович Козлов, комсомолшууд Сергей Залуцкий, Григорий Козлов гэгшэд габшагайгаар хүдэлжэ байна. Түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар хүдэлжэ эхилһэн эдэ нүхэд совхозой дирекциин, парткомой, профкомой магтаалда хүртэһэн байна.

Комбайнуудые техническэ талаар хангалгые механик А. И. Снетков эмхидхэн ябуулна. Алексей Иванович отрядай дэргэдэ байгуулагдаһан партийно-комсомолой бүлэгэй эмхидхэлшээр һунгагданхай. Тэрэнэй эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар полевой стан бэлэн болгогдоо юм. Таарамжатай зохидоор шэмэглэгдэн гоёогдоо. Улаан булан соонь механизаторнуудые габшагайгаар хүдэлхыень, ургаһан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргөөр абахыень уряалһан уряа лозунгнууд, плакат болон харуулан ойлгуулха бусад хэрэгсэлнүүд бии. Шэнэ газетэ, журналнууд ходо байдаг.

Гурбадахи отделениин комбайнернуудай дундаһаа Валерий Курбатов, Ринчин-Нима Дандаров, Борис Билдавский гэгшэдэй оролдосотой хүдэлмэрезрээ шалгардаг байһые онсо тэмдэглэмээр. Тэдэнэр халаанайнгаа нормые 110—115 процент дүүргэнэ, ажалынь үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

Таряа хуряалгын отрядуудай хоорондо социалис мүрысөөнэй эмхидхэгдэһэниинь мэдээжэ ааб даа. Дүнгынь таба хоноод лэ согсологдожо, шалгарагшад урмашуулагдажа байха зэргэтэй.

Мухар-Шэбэрэй районой таряашадай гаргаһан үүсхэлтэй совхозой механизаторнууд танилсаад, шэнэ зорилго урдаа табинхай. Эмхи гуримтайгаар, бүри эршэтэйгээр, эрхим шанартайгаар хүдэлхэбди гэһэн уялга абаба. Мүнөө жэлдэ манай совхоз 2500 центнер орооһо гүрэндөө тушааха түсэбтэй юм. Тус даабари заатагүй дүүргэгдэхэ. Энэ талаар арга боломжо бии гээд мэдүүлхэ байнабди.

Манай ажахын механизаторнуудай ургуулһан таряанайнгаа нэгэшье хоолосые үлөөнгүйгөөр суглуулжа абаха эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байһандань урмашамаар. Тобшолон хэлэхэдэ, бүгэдэндөө Эхэ оронойнгоо Эдеэ хоолой программа дүүргэхэ тэмсэлдэ хубитаяа шадаха зэргээрээ оруулалсаха байхабди гэжэ мэдүүлхэ хүсэлэн түрэнэ.

Ю. ДАШИЕВ,
Хориин районой Анаагай совхозой парткомой секретарь.

ХАРТААБХАЯА ХУРЯАГАА

Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо аха дүү коммунист Жаргал, комсомолец Баяр Шараповуудай звено ажахынгаа хартаабхын полиин газарые хабартаа элдүүрилээд, үтэгжүүлгэ оруулжа, хартаабха һуулгаа һэн. Мүнөө Жаргал Баяр хоёр хартаабха хуряадаг комбайн дээрэ ажалланад.

Аха дүү Шараповууд һайн ургаса ургуулаа. Нэгэ гектар бүриһөө 85 центнер хартаабха хуряаха даабаритай һаа, мүнөө 86—90 центнер хүрэтэр суглуулна.

Тэдэнэр үдэр бүхэндэ 10—12 гектар талмайн хартаабха хуряана. Энэмнай даабариһаа баһал ехэ гээшэ. Районой больницын, Гусиноозёрскын шахтын аршалан абаралгын отрядай хүдэлмэрилэгшэд, нүүдэл очьһожоруулагдамал 163-дахи колонны барилгашад, Жаргалантын дунда һургуулиин һурагшад хартаабха ургуулагшадта горитойхон туһаламжа үзүүлнэ. Гусиноозёрскын ОРС-ын машина жолоодогшод малтагдаһан хартаабха полиһоо зөөнэ. Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн коллектив 30 гектар талмайһаа хартаабха хуряаха даабаряа дүүргээгүйнь харамтай байна.

Хэды иимэ ушарнуудай тохёолдобошье, хартаабха ургуулагшад сентябриин 23-да бүхы ургасаяа хуряажа шадаа юм.

С. ВАСИЛЬЕВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

БОДОМЖОЛЖО ҮЗЭХӨӨР

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн, ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Далахайн совхозой хүдэлмэришэд шармайн хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэр адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, гүрэндэ һү, мяха тушааха талаар горитой амжалтануудые туйлана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлдэ мяха болон һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Энэшье жэлдэ тарган мяха, тоһолиг һү тушаажа, гурбадахи, гол жэлэй түсэбые дүүргэхэнь лабтай.

Мал ажалай шэглэлтэй энэ ажахын хүдэлмэрилэгшэд адууһа малдаа элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаад, мүнөө үедэ зеленко хуряалгада хабаадажа байна. Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ совхозой хүдэлмэрилэгшэд бултадаа оролдосо ехэтэйгээр хабаадалсаһан юм. Һурагшад, студентнэр, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд болон пенсионернүүдшье энэ шухала кампани үнгэргэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые яһала ехээр оруулалсаа. Үбһэшэдэй гуша гаран звенонуудай дундаһаа Юрий Будаевай, коммунист Александр Базаровай хүтэлбэрилдэг звенонууд һайн шанартай, ехэ үбһэ бэлэдхэһэн байна.

Совхозой партийна организациин тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгэй ябасые харуулһан шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Совхозой коммунистнууд үбһэ, зеленко хуряалгын дүнгүүдые, адууһа малай шэгнүүрэй нэмэсые, һү, мяха үйлэдбэрилгын болон бусадшье асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, һаяхан баталагдан абтаһан «Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол дээрэ онсо тогтожо, хүдэлмэришэдэйнгөө анхарал хандуулһан байна.

Партийна организациин секретарь Бато Дабаевич Бадмаев элидхэл хэхэдээ, дээрэ дурсагдаһан асуудалнууд дээрэ тогтожо, зарим тэды амжалтанууд болон дутуу дундануудые шэнжэлһэн байха юм. Адуун һүрэгые олон жэлэй туршада харууһалжа, тоо толгойень олошоруулжа ябаһан адуушад Б. Р. Гончиков, Ц. Ц. Дымпилов гэгшэдэй эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанай аша үрэнь лэ манай совхозой туйлаһан амжалтануудые арьбадхалсаа гээд элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Манай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, илангаяа малшадай оролдосын хүсөөр мал ажал хүгжөөгдэжэ, гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэбнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ гээшэ. Нютагтамнай ажалша бүхэриг, олоной түлөө оролдон ябадаг хүнүүд үсөөн бэшэ юм. Тэдэнэй дундаһаа залуу коммунист В. Ц-Д. Бадмаев, Ленинэй орденто Ц. А. Бадмаева, тугалшан Д. Х. Цыренова болон бусадай нэрые дурдахаар гээд элидхэлшэ ажалай түрүүшүүлые магтаһан байна.

Партийна организациин бүридэлдэ ородог дала гаран коммунистнуудай олонхинь малшад, һаалишад болон механизаторнууд юм. СССР-эй Эдеэ хоолой программые, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэнэр бүхы хүсэ шадалаа зорюулан ажалланад. Мүнөө малшадай урда тон харюусалгатай хаһа—ниитын малай үбэлжэлгэ орожо байна. Гэбэшье совхозой бүхы гүүртэ, фермэнүүд үбэлжэлгэдэ бэлэн гэжэ хэлэхын аргагүй. Малшадай зарим гүүртэнүүдтэ мүнөө хүрэтэр электрын гэрэл оруулагдаагүй байһаар. Отделенинүүдэй түбһөө 7—8 модо газарта оршодог һүбэтэ, Сэхир болон малай бусад гүүртэнүүдтэ электрын элшэ хүсэн оруулагдахаар аад, анхаралда абтанагүй. Тиихэдэ малшадай байрын гэрнүүд шэнэлэгдэхээр болонхой. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ үедөө эдэ гэрнүүдые заһабарилнагүй. Холын гүүртэнүүдтэ ошохо харгын заһабарилагдаагүй дээрэһээ, машина, тракторнууд ябанагүй. Эдэ бүхы дутуу дундануудые хаража байһан залуушуул эдэ гүүртэнүүдтэ эльгээгдэхэдээ, 1—2 жэл ажаллаад лэ, саашадаа үлэнэгүй.

Ажалай журамай һуладаһан тухай, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалга багатайгаар хандадаг тухай элидхэлшэ тэмдэглээ. Тиихэдэ депутадуудай ажал һулаар үнгэргэгдэнэ, нүхэдэй сүүд муугаар хүдэлнэ гэжэ сэхэ хэлэгдэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан хүнүүд мүн лэ эдэ асуудалнууд дээрэ тогтоо. Совхозой ахамад зоотехник Б. Б. Гомбожапов түрүүлэн үгэ абахадаа, нуга, сабшалан һайжаруулха талаар хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ, үтэгжүүлгэ хэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглээ. Үнэхөөрөөшье, гүрэндэ ехэ һү, мяха тушаахын тула, нэн түрүүн адууһа малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала. Зүгөөр газараа һайнаар элдүүрилээгүй, үтэгжүүлээгүй һаа, хаанаһаа тэжээл абтахаб?

Коммунист, сомоной Соведэй депутат Е. Ц. Шагдурова мал ажалда залуушуулай үсөөн ажалладаг болоһые онсолжо, энэ талаар ямар хүдэлмэри ябуулха тухай хэлэһэн байна. Эндэ ажалай журамай һуладаһан тухай шүүмжэлэгдээ, мүн совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд малай гүүртэнүүдээр үсөөн ябана гэжэ тэмдэглэгдээ.

Совхозой хоёрдохи отделениин адуушан Б. Р. Гончиков, нэгэдэхи отделениин тракторна бригадын бригадир А. Ц-Д. Цыбиков, Утаатын дунда һургуулиин директор Б. Л. Балданов, соёлой байшангай директор М. Ц. Дашиев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ өөһэд өөһэдынгөө ажал хэрэгэй амжалтанууд болон дутуу дунданууд дээрэ тогтоһон байна.

Дайнай болон ажалай ветеран, коммунист Илья Шагдурович Цыренов ажалай журам тухай тогтоол манай нютагай хүн зон үшөө һайнаар ойлгоогүй, ажалһаа гээгдэхэ, ажалай үедэ архидаха ушарнууд үшөөл үзэгдэһөөр гэжэ тон зүбөөр тэмдэглээ.

Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Н. Ш. Ванчиков, совхозой директор В. Л. Хартаев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, ажалай журам саашадань һайжаруулха талаар хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглээ. Эндэ нэн түрүүн журам тухай ажалшадта ойлгуулха хэрэгтэй, мүн тиихэдэ коммунистнууд болон хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө журамтай ябаха ёһотой болоно.

Совхозой тоосоото-һунгалтын суглаанда хабаадалсаһан районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Л. Гатапов үгэ хэлэхэдээ коммунистнууд ажахынгаа саашанхи хүгжэлтэ тухай һанаата болонги, һанамжа, дурадхалнуудаа үнэн зүрхэнһөө зүбшэн хэлсэнэ гэжэ тэмдэглээд, саашадаа энэ хэлсэһэн асуудалнуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхыень хүсөө. Совхозой ажалшадай туйлажа ябаһан амжалтануудай хажуугаар дутуу дунданууд захаһаа үзэгдэнэ. Ушар тиимэһээ энэ суглаанда хабаадалсажа, эдэ шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн коммунист бүхэнэй өөр өөрынгөө хүдэлмэриие һайжаруулха тухай бодомжолжо үзэхөөр саг ерээ гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан абтажа, партийна организациин секретаряар Б. Д. Бадмаев дахинаа һунгагдаа.

Х. ДОРЖИЕВА.
манай корр.

Захааминай район.

МҮНӨӨДЭР—МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

ХАРААЛҺАНАА БЭЕЛҮҮЛХЭБДИ

Арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй харюусалгатай даабаринуудые сүм дүүргэхын түлөө, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй хараалһан гүн удхата шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө манай «Теплоприбор» заводой коллектив амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байнхай. Үйлэдбэриин ашаг үрые эрид дээшэлүүлхын тула предприятиин захиргаан, партком болон профком ажалай журам шангадхаха, хүдэлмэри эмхидхэлгын түрүү онол арга хэрэглэхэ, мүн эрдэм наукын һүүлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, оньһожоруулан наринжуулха талаар хараалһан хэмжээнүүдээ хэрэг дээрэнь бэелүүлнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Дулаанай элшэ хүсэ дамжуулгын сетьнүүдтэ, гэр байрын болон үйлэдбэриин байшангуудта дулаанай гээлтэ хоролтые бага болгохо хэмжээнүүд тухай» тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ заводоймнай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд горитойхон хубитаа оруулалсажа байна. Тиигэжэ заводнай шэнэ табан прибор зохёон байгуулаад, ашаглажа эхилээ. Тэдэнэй тоодо уһанай халуун, хүйтые тааруулан табиха РТБ түхэлэй, халуун уһанай гаргаша тоолон тодорхойлхо УРРД-М, РТК-2216 түхэлэй приборнуудые, РД-3 Б гэжэ уһанай дарасын реле, ИК-25 клапан ороно. Эрдэм наукын һүүлэй эрилтын ёһоор бүтээгдэһэн эдэ шэнэ зүйлнүүдэй үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэдэ, 120 мянган гекаллори дулаанай элшэ хүсэн алмагдаха, 1 миллион 230 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаха байна.

Заводой конструкторнууд РК-1 М түхэлэй клапан, дарасын релегэй шэнэ датчигуудые, дулаанай элшэ хүсые тааруулан табиха РКЭТ-6М түхэлэй прибор зохёон байгуулаа. Тэдэнэй экономическа ашаг үрэ 800 гаран мянган түхэригтэ хүрэхэ байна.

Бага гаргашатайгаар дулаанай элшэ хүсэ хэрэглэхэ энэ технологиин ашаар предприятиимнай коллектив үнгэрһэн найман һарын туршада 35,2 тонно хара металл, 1,8 тонно үнгэтэ металл алмажа шадаа.

Үйлэдбэриингөө ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ уралан наринжуулагшадай оруулһан хубита ехэ. Байгша оной үнгэрһэн найман һарын туршада тэдэнэй оруулһан дурадхалнуудай 45-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 50,5 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо абтаа. Тиихэдэ жэлэй эхинһээ 24 шэнэ станок болон түхеэрэлгэ цехүүд соогуур табигдаа.

Бригадна подряд бүхы үйлэдбэриимнай эмхидхэлэй гол онол арга болонхой. Заводойнгоо ажалша коллектив бүхэниие энэ түрүү гуримаар хүдэлгэдэг болгохо гэһэн оролдолгомнай яһала һайн үрэ дүнгүүдые харуулаа. Мүнөө заводоймнай 87 бригада гэхэ гү, али предприятиин бүхы ажалшадай 70,6 процентнь иимэ аргаар хүдэлнэ. Эдэ коллективүүдэй доторой хэрэгүүдые бригадын советүүд шиидхэнэ, хүдэлмэришэдэй ажалда хабаадалсаһанай коэффициент тэдэ тодоруулна.

Ажалай эмхидхэлэй шэнэ гуримаар хүдэлдэг эдэ бригаданууд үйлэдбэриингөө эрхэ байдалай талаар гансашье техническэ хэмжээгээрээ бэшэ, мүн доторойнгоо байгуулгаар, эмхидхэлээрээ бэе бэеһээ илгардаг юм. Жэшээлбэл, эндэмнай хэһэн ажалаа эхинһээнь адаг хүрэтэрнь дүүргэдэг бриганууд байгуулагданхай. Эдэ коллективүүд ябуул дундаа халаанаа һэлгэжэ, станок бүхэндэ 30 минута хүрэтэр ажалай саг алмаха аргатай. Тэдэнэй ажалай бүтээсэ урдынхидаа ороходоо горитойхоноор дээшэлээ аа баб даа. Тиихэдэ гансал мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн бриганууд байгуулагданхай. Тэдэнэй. мүн бэшэшье бригаданудай ажал хүдэлмэри инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй тон нягта холбоотой юм. Юуб гэхэдэ, бүхы үйлэдбэриин шата бүхэниие бэе бэеһээ сүм дулдыдадаг болгохо гээшэ бригадна подрядай үлүүсэ һайн талануудай нэгэниинь ха юм.

Ажалай шэнэ эмхидхэлэй арга боломжонуудые бултынь тоолоһоной үлүү ха. Эмхидхэлэй энэ онол арга ажалаймнай журам эрид һайжаруулаа. Үнгэрһэн найман һарын туршада журам эбдэһэн хүдэлмэришэдые хурга даража тооломоор. Бригадна подрядай ашаар коллективүүд дотор нүхэд ёһоной харилсаан батажаа, бэе бэеэ халан хүдэлхэ арга олдоо. Хүдэлмэришэдэй харюусалга, урдынхидаа орходоо, эрид дээшэлээ, оролдосо, эдэбхи үүсхэлынь бадаран далижаа.

Завод дотор ёһотойл социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй алдарта ойе амжалтатайгаар угтахын түлөө мүрысөөндэ эршэмтэйгээр хабаадалсажа, заводоймнай коллектив район дотороо нэгэдэхи, городой предприятинуудай дундаһаа хоёрдохи һуурида гаража шадаа һэн. Мүнөөшье манай коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи, гол жэлэй түсэбүүдые сүм дүүргэхын түлөө ажалайнгаа эршые алдангүй, габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Байгша оной үнгэрһэн найман һарымнай түсэб нормативна сэбэр продукци гаргаха талаар 102,6 процент дүүргэгдээ, харин август һарын түсэб 106,8 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Тиигэжэ 108 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргагдаа гээшэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,6 процент дүүргэгдээ. Хэрбээ нэгэ хүдэлмэришэн жэлэй эхинһээ 2467 түхригэй продукци гаргаха байгаа һаа, 2507 түхэригтэ тэрэнээ хүргэжэ шадаа.

Предприяти доторнай ажалай түрүүшүүл олон. Заводой 44 хүдэлмэришэн түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойн урда тээ байгша табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй түсэбүүдые сүм дүүргэжэ амжаа һэн. Тэдэнэй зарим нэгые дурдабал 32-дохи цехэй слесарь А. П. Аверин, инструментальна цехэй токарь А. Л. Меньшиков, механическа цехэй токарьнууд В. Д. Леташков, Г. П. Кавалеров гэгшэдые нэрлэлтэй. Тиихэдэ заводой 200 гаран хүдэлмэришэд байгша онойнгоо түсэбүүдые холо үлүүлээ. Тэдэнэй дунда штамповщица А. М. Гороховская, слесарь А. И. Плюснин, слесарь-хабсаргагшад А. М. Соков, А. Г. Радионов, Н. Г. Радионов, А. К. Власов, В. М. Матюхин, Д. Э. Лундыкова гэгшэдые нэрлэмээр.

Политическэ, экономическа болон социальна тон ехэ удха шанартай — үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгын асуудал манай заводой гол шухала зорилго болоно гээшэ. Мүнөө бидэ ажалай шэнэ эмхидхэлые саашадань хүгжөөжэ, ажалша коллектив бүхэндэ нэбтэрүүлхэ ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын, мүн һуралсалай хүдэлмэри үргэдхэхэ, залуу халаанаа бэлдэхэ, тиихэдэ эрдэм, наукын шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридөө саашадань үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэһэн зорилгонуудые табинабди.

Иигэжэ манай заводой коллектив заншалта һайндэрөө—Машина бүтээгшэдэй үдэрые амжалта түгэсөөр угтаба гээшэ. Тиигэбэшье урдамнай харюусалгатайшье, ехэшье хараа түсэбүүд табигданхай. Эдэ бүгэдые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа, дүй дүршэлөө гүйсэд дүүрэнээр элсүүлхэ ёһотой болонобди.

А. ЛИСТРОВОЙ,
«Теплоприбор» заводой ахамад инженер.

ХҮДЭР ГАРТА ХҮБҮҮД

«Электромашина» заводой электродвигатель гаргадаг бригадын бригадир Дугар Иванович Намсараев ажал хэрэгээрээ коллектив дотороо түрүүлжэ ябадаг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадада 14 хүн ажаллана. Эндэ гурбан хүниинь КПСС-эй гэшүүн, зургааниинь комсомолшууд юм.

Тус коллективэй гэшүүд электродвигатель гаргадаг цехэй ажалай тон һүүлшын шатыень хэдэг байна. Тиихэдээ тэдэнэр тон харюусалгатай хүдэлмэриинень бүтээнэ бшуу.

Эдэнэр байгша оной найман һарын түсэб 102 процент бэелүүлжэ шадаа. Мүн лэ энэ сентябрь һарын даабари үлүүлэгдэхээр хараалагдана. Түсэбэй дүүргэлтэдэ Дугар Ивановичай оруулһан хубита ехэ юм.

Станислав Шожоевой ажалайнь намтар богонихон юм. Тэрэ хоёр жэлэй урда тээ ГПТУ-2 дүүргэжэ, IV-дэхи разрядтай токариин мэргэжэлтэй болоһон байна. Станислав училищада һуража ябахадаа, «Теплоприбор» заводто ерэжэ, практикаяа гарадаг һэн.

Залуу хүбүүн тэрэнээ дүүргэһээр сэхэ энэ заводто мэргэжэлээрээ хүдэлхэеэ үлэһэн байна. Мүнөө нүхэр Шожоев заводой 23-дахи цехтэ токарёор ажаллана. Ингэжэ тэрэ һара бүриингөө даабарие 100—130 процент бэелүүлдэгээрээ коллектив дотороо нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Тиимэһээ Станиславай даалгагдаһан ажалдаа бүри ехэ амжалтануудые туйлаха байһаниинь дамжагүй.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной августын 15-най Указаар Машина бүтээгшэдэй үдэр тогтоогдоһон, жэл бүри сентябриин һүүлшын воскресенидэ тэмдэглэгдэдэг юм.

ТОО, БАРИМТАНУУД

ЭНЭ ТАБАН жэлдэ машина бүтээлгын продукци үйлэдбэрилгэ ба металл болбосоруулга 1,4 дахин дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Тиихэдээ үйлэдбэрилэгдэдэг техникын бүтээсэ дунда зэргээр 1,3—1,5 дахин, удаан саг соо найдамтайгаар хэрэглэгдэхэнь 25—35 процентээр дээшэлхэ байна.

МЕТАЛЛ ОТОЛДОГ станогуудай, кузнечно-прессовэ машинануудай, шудхалгын ба модо болбосоруулгын түхеэрэлтэнүүдэй бүтээсые 1,3—1,6 дахин дээшэлүүлхэ, удаан саг соо ашаглаха гээшэ энэ табан жэлдэ машина бүтээгшэдэй үмэнэ табигдаһан шухалын шухала зорилго болоно.

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА зорюулагдаһан 400 гаран янзын техникэ тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводууд үйлэдбэрилдэг. Эдеэ хоолой программаар хараалагдаһан түсэбүүдэй ёһоор, колхоз, совхозуудай хэрэглэмжые хүсэд дүүрэнээр хангахын тулада арбан нэгэдэхи табан жэлдэ һалбариин хүдэлмэрилэгшэд үшөө 500 шахуу янзын машина зохёожо үйлэдбэрилхэ, хүдөө ажахын бүхы техникые шэнэдхэн һайжаруулха зэргэтэй юм.

ОРОН ДОТОРНАЙ автомобильна машина бүтээлгэ эршэмтэйгээр хүгжөөгдэнэ. Энэ табан жэлэй үедэ Камска автозаводой хүсэ ехэтэй ЗИЛ-133 түхэлэй арбан тонныы автомобильнууд, «Урал-4320» түхэлэй дизельнэ автомобильнууд, 75 тоннын БелАЗ түхэлэй самосвалнууд олоор үйлэдбэрилэгдэнэ. Хүнгэн машинануудай зэргэдэ «Нива», «ВАЗ-2105» түхэлэй машинанууд нэмээгдээ.

АРБАН НЭГЭДЭХИ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ дулаанай ба атомна электростанцинуудта зорюулагдаһан машина болон түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ саашадаа хүгжөөгдэхэ юм. Ленинградай металлическа завод ба Харьковай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ турбинна завод 900 мянган киловатт хүсэтэй ууралай турбинануудые жэл бүри үйлэдбэрилхэ байна.

МҮНӨӨ хүдэлжэ байгаа предприятинуудые үргэдхэһэнэй, шэнэ предприятинуудые бариһанай эсэстэ тракторнууд болон комбайнуудай 8 мянган двигатель, 10,3 мянган трактор, орооһо хуряалгын 3,9 мянган комбайн, 204 миллион түхэригэй хүдөө ажахын машина болон запчастьнуудые жэл бүри үйлэдбэрилхэ предприятинуудые Минсельхозмаш ашаглалгада оруулха болоно.

(ТАСС).

РОССИДА МАРКСИЗМЫЕ АНХАН НЭБТЭРҮҮЛЭГШ[illegible]

«АЖАЛЫЕ СҮЛӨӨЛЭЛГЭ» ГЭҺЭН ТҮРҮҮШЫН ОРОД МАРКСИС БҮЛЭГЭЙ БАЙГУУЛАГДАҺААР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЭНЭ СТАТЬЯ ЗОРЮУЛАГДАНА

Үнгэрэгшэ зун Советскэ Союзай Коммунис партиин 80 жэлэй ойн тэмдэглэгдэхэдэ, «Ажалые сүлөөлэлгэ» гэһэн түрүүшын ород марксис эмхи тус ойн баярта зорюулагдаһан бүхы шухала документнүүдтэ дурдагдаһан байна. Табан хүнһөө бүридэһэн энэ бүлэгэй байгуулагдаһаар 100 жэлэй ой байгша оной сентябриин 25-да гүйсэхэнь.

«Ажалые сүлөөлэлгэ» гэһэн бүлэгые Г. В. Плеханов 1883 ондо Женевэдэ байгуулһан юм. Таряашадай аша туһые хамгаалдаг, дворян бэшэ гарбалта интеллигенциин үүсхэһэн народнигуудай хүдэлөөндэ ороолсон, бүри 1875 онһоо эдэбхитэй революционно тэмсэл хэжэ эхилээд, Г. В. Плеханов «Черный передел» гэгдэһэн революционно-народнигуудай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэниинь болоһон байна. Гэбэшье Россида хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлгэ, К. Маркс болон Ф. Энгельсын зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалалга, мүн хүдэлмэришэдэй дунда өөрынь эрхилһэн ажал ябуулгань болон бусад ушар шалтагаанууд Плехановай үзэл бодолдо эрид эрьелтэ үүсхэһэн байна. Тэрэ марксис үзэл сурталые зүбшөөн абаад, народнигуудай үзэл буруушаан, эрид шангаар шүүмжэлһэн, мүн Россида марксизмын анха түрүүшын пропагандист, теоретик ба тэрэниие түгэс мэргэнээр тайлбарилан нэбтэрүүлэгшэ болоһон юм. Тиигээд «Ажалые сүлөөлэлгэ» гэһэн бүлэгые хүтэлбэрилэн, тэрэнэй программна документнүүдые зохёогоо һэн. Тус бүлэгтэ мүн П. Б. Аксельрод, В. И. Засулич, Л. Г. Дейч болон В. Н. Игнатов гэгшэд ородог байгаа.

Тус бүлэгэйхид урдаа иимэ хоер гол зорилго табиһан байна. Нэгэдэхеэр, Маркс, Энгельсын һургаалай найруулагдаһан гол шухала зохёолнуудыень ород хэлэндэ оршуулан мүн элдэб бэлэдхэлтэй уншагшадта зорюулан, шэнэ номуудые бэшэжэ, научна социализмын суртал нэбтэрүүлхэ. Хоёрдохёор, Россин революционернүүдэй дунда дэлгэрэнги һургаалнуудые шүүмжэлэн, ородой ниитын ажабайдалай шухалын шухала асуудалнуудые научна социализмын үндэһөөр Россин ажалша зоной аша туһатай тааруугаар хаража найруулха.

Тэрэ үедэ народнигуудай үзэл марксизмые нэбтэрүүлхэ ябадалда гол һаад боложо байгаа. Тиимэһээ Плеханов ба тэрэнэй нүхэд анханһаа эхилэн, тэрэниие шүүмжэлжэ ороһон байна. Тус бүлэг народнигуудай анархис үзэлые буруушаан, тэрэниие орхиһон тухайгаа соносхоод, Россин ниитын ухаан бодолдо марксис шэглэл бии болгоо бэлэй.

Тус бүлэгэй гэшүүд К. Маркс болон Ф. Энгельсын «Коммунис партиин манифестые», мүн «Хүлһэнэй ажал ба капитал», «Философиин доройтолго», «Худалдаа наймаанай сүлөө тухай үгэ» гэһэн К. Марксын хүдэлмэринүүдые, «Социализмын гол бодол байһанаа, эрдэм ухаан боложо хүгжэлгэ», «Людвиг Фейербах ба классическа немец философиин эсэс», «Россидахи социальна харилсаанууд тухай» гэһэн Ф. Энгельсын болон бусад зохёолнуудые оршуулжа ород хэлэн дээрэ гаргаһан байна. Оршуулха ба хэблүүлхэ зохёолнууд тэрэ тушаа абтадаг бэшэ, харин тэдэ марксис һургаалай гол удхые ойлгон абахадань, народнигуудай эндүүтэй һанал бодолнуудые шүүмжэлхэдэнь, Россин революционернүүдтэ туһалха ёһотой байгаа. Бүлэгэйхидэй хэһэн энэ ажалынь Россида научна социализмын үзэл суртал дэлгэрүүлхэдэ, тэрэниие революционно интеллигенци болон түрүү хүдэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлхэдэ ехэ удха шанартай байһан юм.

Тэрэшэлэн марксис зохёолнуудые өөһэдөө бэшэжэ бэлдэхэ гээшэ Плехановай бүлэгэй хүдэлмэриин нүгөө ехэ талань байһан. Тэдээн дотор марксис һургаал номногдодог, народнигуудай үзэл шүүмжэлэгдэжэ, тэрэнэй буруунь элирүүлэгдэдэг, мүн Россин бодото байдалда марксизмын гол зүйлнүүдые зохёохы ёһоор хэрэглэһэнэй үндэһөөр Россидахи революционно хүдэлөөнэй гол асуудалнуудые хаража үзэдэг байгаа. Эдэ зохёолнуудынь хилын саана цензурагүйгөөр хэблэгдэдэг байһан юм. Тиимэһээ, В. И. Ленинэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, тус бүлэгэй габьяануудай нэгэн ямар байгааб гэхэдэ, «марксизмын суртал бодолнууд анха түрүүшынхеэ гуримтай һайнаар, бүхы бодото тобшололнуудтаяа найруулагдаһан байна. Харин бүхы дэлхэйн дүй дүршэлэй харуулһанай ёһоор, гансал марксизм хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ушар удхые, тэрэнэй зорилгонуудые зүбөөр харуулжа шададаг шуу».

Бүлэгэйхидэй өөһэдынь бэшэжэ бэлэдхэһэн зохёолнууд ямар бэ гэхэдэ, «Социализм ба политическэ тэмсэл», «Манай һаналай алгасалга». «Ородой социалистнуудай политическэ зорилгонууд», «Юртэмсэ дэлхэйн эшэ үндэһэниинь нэгэн гэһэн үзэлөөр түүхые шэнжэлхэ асуудал тушаа» гэһэн түбхын түрүүндэ Г. В. Плехановай зохёолнууд болоно. Эгээ һүүлдэ нэрлэгдэһэн зохёол дээрэнь ород марксистнуудай бүхэли нэгэ үе хүмүүжэн ургаһан юм гэжэ Ленин хэлээ бэлэй. «Хүдэлмэришэдэй библиотекэ» гэжэ гаршаг доро хамта дээрээ 12 ойлгосотой тодоор бэшэгдэһэн брошюра гараа һэн.

«Социализм ба политическэ тэмсэл» гэһэн зохёол дотороо Плеханов Россин эрхэ байдалда хараадуулан, марксис һургаалай гол зүйлнүүдые найруулһан юм. Плехановай энэ хүдэлмэринь ородой социал-демократизмын программань, үзэл бодолынь харуулһан ном гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн. Яахадаа, имагтал ородой революционно хүдэлөөндэ социализм ба политическэ тэмсэл ниилэлдээб, хүдэлмэришэнэй дунда зүндөө үүсхэһэн хүдэлөөн революционно хүдэлөөнтэй ямар ушарһаа ниилэлдээб, ангиин тэмсэл политическэ тэмсэлтэй яажа ниилээб гэжэ энэ номдо харуулагдаа.

Народнигууд политическэ тэмсэлые үгэсэлгэ гээшэ гэжэ тоолоод, тэрэниие эрхилхэһээ анархис ёһоор арсадаг, энэнь буруу гээшэ гэжэ Г. В. Плеханов тодоруулһан байна. Ангиин али бүхы тэмсэл заатагүй политическэ тэмсэл мүн гэһэн К. Маркс Ф. Энгельс хоёрой «Коммунис партиин манифестдэ» хэлэһэн зүйлдэ түшэглэн, тэрэ иигэжэ онсолон тэмдэглэһэн юм: али бүхы политическэ тэмсэл ганса нэгэн интеллигентнүүдэй бэшэ, харин бүхэли ангиин тэмсэл байхадаал, илалта туйлаха аргатай. Пролетариадай бэеэ дааһан парти байгуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха шухала гэжэ Плеханов заагаа һэн.

Бернштейнианство, анархо-синдикализм болон марксизмда харша бусад урасхалнуудтай тэмсэхэ талаар «Ажалые сүлөөлэлгэ» гэһэн бүлэг ехэ габьяатай. Тус бүлэгэй оршон байһан 20 жэл (1883—1903 онгууд) Г. В. Плеханов, В. И. Засулич, П. Б. Аксельрод гэгшэдэй ажал ябуулгада эгээл үрэ ехэтэй эрхим үень байһан юм. Тиихэдэ тэдэнэр революционно марксистнууд байгаа бшуу. «Искра» гэжэ ниитэ ородой политическэ газетэ хэблэхэ, РСДРП-гэй II съезд болон тэрэнэй программна документнүүдые бэлдэхэ хэрэгтэ тус бүлэгэйхид хабаадалсаа. Съезд дээрэшье Г. В. Плеханов хожомынь большевигууд гэжэ нэрлэгдэһэн, үнэн бодото искровецүүдэй хараа шугамые В. И. Ленинтэй хамта хамгаалһан байна. Гэбэшье пролетариадай шэнэ түхэлэй партиин байгуулагдаһан РСДРП-гэй II съездын һүүлээр Плеханов болон бүлэгэй бусад гэшүүд ородой социал демократиин оппортунис шэглэлтэн болоһон меньшевигүүдэй талада орошоһон байна.

РСДРП-гэй II съездын һүүлээр гаргаһан меньшевизм ба оппортунизмайнь түлөө, дэлхэйн нэгэдэхи дайнай жэлнүүдтэ гаргаһан социал-шовинизмайнь түлөө Плехановые шүүмжэлхэ зуураа Ленин 1883—1903 онуудта бэшэһэн зохёолнуудайнь түлөө тэрэниие үндэрөөр сэгнэдэг, тэдэниие шудалан үзэхэ шухала тухай онсолон тэмдэглэдэг һэн.

Плехановай [illegible] хэйн социал-де[illegible] гэнөөр мэдээж[illegible] рэ хүндэнь ех[illegible] уласхоорондын [illegible] лис конгресс[illegible] саһан юм. Ф.[illegible] ханов болон [illegible] дэй ажал ябу[illegible] сэгнэдэг, бүлэ[illegible] зүбшэл үгэжэ [illegible] волюционно [illegible] дүй дүршэлөө [illegible] баалдадаг, ма[illegible] тура эльгээдэг [illegible]

«Ажалые сү[illegible] һэн бүлэгэй [illegible] шанарынь яма[illegible] тэрэ Россин со[illegible] тиие теорети[illegible] байгуулжа, ма[illegible] рүүлхэ хэрэгт[illegible] гэ дүүргэһэн, [illegible] революционно [illegible] лой нэгэ урасха[illegible] сизмые Россид[illegible] тадхаһан байна. [illegible] сизмын гүйсэд [illegible] хүдэлмэришэнэй [illegible] теоретическэ [illegible] болоторынь В. [illegible] лон тэрэнэй [illegible] лагшад үшөө о[illegible] шада үзэл сурта[illegible] тэмсэл хэхэ ё[illegible] һэн.

Владимир [illegible]

ДЕПУТАДУУДАЙ УДАРИДАХА ХЭРЭГ

гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. Г. Колесников элдэб жэшээ, баримтануудые дурдажа, депутадуудай hонирхол үүдхэбэ.

Партиин, гүрэнэй болон ажалай журамые эбдэдэг али бүхы ябадалтай шанга тэмсэл дэлгэрүүлэгдэжэ байhанай ашаар арадай ажахые хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалтанууд туйлагдажа эхилээ. Районой промышленность арбан нэгэдэхи табан жэлэй үнгэрhэн 2 жэл 8 hарын түсэб 100,8 процентээр дүүргэбэ. Транспорт болон хэлхээ холбооной, мүн худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри ниилэд hайжараа. Бүхы дээрэнь абажа харахада, барилга дээрэ горитой хубилалтанууд болоо. Тэрэнэй дэлисэ бүри үргэдхэгдэжэ, шанарынь дээшэлээ. Мүнөө районой бүхы хүдэлмэришэдэй 60 процентнь бригада гүримаар хүдэлжэ, ажалай бүтээсые харaa байса дээшэлүүлжэ байна. Энээнтэй хамта коммунис ажалай ударнигуудай тоо улам олошорно, 5 мянга гаран хүн болобо.

Саашань элидхэлшэ райсовет эрхилжэ байhан ажалхидэлэй ажал ябуулга тухай мэдээсэхэдээ, арад зоной ажаhуудалтай сэхэ холбоотой хэдэн арбаад элдэб янзын асуудалнуудай Соведэй сессинүүд болон гүйсэдкомой, саг үргэлжын комиссинуудай заседанинууд дээрэ хаража үзэhэн тухайгаа хөөрэбэ. Гэбэшье эндэ мүн лэ дутуу дунданууд бии байна. Юуб гэхэдэ, таатай зохид шиидхэбэринүүдэй абтабашье, олонхинь саг соогоо гүйсэд дүүргэгдэдэггүй байшоо. Зарим депутадуудай бүлэгүүд, постнууд hулаар хүдэлжэ, эдэбхи үүсхэл багатай. Эсэстэнь социалис журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй үүргэ ба харюусалга hанагдаха үшөөл хүрэнэгүй.

— Зүгөөр манай ажалда эндүүнүүд бии, — гэжэ тэрэ мэдэрбэ.— Районой предприятинууд болон эмхи зургаануудта ажалhаа hамшалха, тэгэдэгшэ, зайгуултагта үшөөл ехэ байнаар. Тиимэhээ дэмжэлгэ бага, зарим ажалша коллективүүдтэ журам хазагайруулагшад, зайгуултагшадта эбсэнгээр хандадаг, гурим заршам эбдэгшэдые ниитэрээ шүүмжэлхэ, зэмэлхэ эрхэ байдал тогтоогдоогүй.

Энэнь тон зүб ажаглалта болоно. Яахадааб гэхэдэ, элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэдэй байхада, үнгэрhэн жэлнүүдтэ эдэ hайнаар хүдэлдэгшье коллективүүдтэ социалис мүрысөөн түрүү зэргэдэ гараhан шүүмжэлэлтэ hааляар, хоohон хүбхэнэд ба хулигаан ашша гаргагшад яhала олоор дайралдана. Энээнhээ уламжалан, ажалда орохо, гараха ушарнууд мүртэйгөөр үсөөрнэгүй. Тиихэдэ ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаха, хүдэлмэридөө шалтагаангүйгөөр гарахагүй ябадалнууд олон. Жэшээнь үнгэрhэн 2,5 жэлэй туршада ажалай журам эбдэhэнэйнгээ түлөө аяар 1400 гаран хүн ажалhаа гаргагдаhан, 7 мянган хүн хүдэлмэридөө хожомдоhон байха юм. Эдэ болон бусад шалтагаануудhаа боложо, район дотор 66,8 мянган хүн-үдэрэй хэмжээнэй хүдэлмэриин саг гээгдэhэн байна. Мүн ажалhаа hаалтагаа бүхыдөө үшөөл ехэ зандаа. Тингэжэ ажалай горитой нөөсэнүүд миил хосорно.

Ушар иимэhээ үгэ хэлэгшэдэй олонхинь ажалай журам, эмхи гурим эрид hайжаруулха, архидалга болон архиншадтай тэмсэл шангадхаха сагай тулаад байhан тухай үргэнөөр тогтоhониинь ойлгосотой. Үйлэдбэриин участок бүхэндэ, хүтэлбэрилгын бүхы шатануудта гүрэнэй ажалай ба гүйсэдхэлгын журам заршамые бэхижүүлхэ, ажал дээрэ эмхидхэл ба бүтэмжэтэй hайн эрхэ байдалые хангаха, социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэхэ мэтэшэлэн хойшолуулашагүй шухала зорилгонуудта нэмэлтэ элидхэл хэhэн горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, городской түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ С. М. Манзанова, судна-бүтээлгын заводой ахалагша мастер Н. О. Захаров, нарин сэмбын комбинадай директор К. П. Альцман гэгшэд дэлгэрэнгыгээр тогтожо, гүнзэгы удхатай шүүмжэлэлнүүдые хэбэ.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда журам шангадхаха хэрэгтэ ажалша коллективүүдэй өөhэдынь үүргэ улам дээшэлээ. Тэдэнэртэ шэнэ хуули, хүн бүхэнэй хүдэлмэриндэ эдэбхитэй нүлөө үзүүлхэ, түрүүшүүлые урмашуулха, үйлэдбэри дээрэ журам хазагайруулагшадтай тэмсэхэ арга боломжонуудые олгоо гээшэ.

— Коллектив бүхэндэ үндэр эрилтын ба харюусалгын оршон байдал, зоримгойгоор байгуулха, бэхижүүлхэ, дэмжэхэ шухала,— гэжэ республикын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй үүргые дүүргэгшэ В. И. Павлов тобшолбо.

Арадай депутадуудай Железнодорожно районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. К. Кукшинов гол түлэб тус асуудал тушаа тогтожо хэлээ.

— Зарим коллективүүдтэ энэ хэрэг ehын тэдыдэ үнгэргэгдэнэ,— гээд тэрэ шүүмжэлбэ. Зүгөөр, хэдэн коллективүүдтэ hайнаар хүдэлмэри эмхидхэгдэжэ байhаниие дурдахадаа, гүйсэдхэлгын журамые шангадхаха асуудалда сугларагшадай анхарал хандуулба.

Тэрэшэлэн «Буряттрикотаж» нэгэдэлэй директор Л. И. Гонтарь өөрынгөө коллектив соо журам бэхижүүлхэ талаар үнгэргэгдэжэ байгаа хэмжээ ябуулгануудые тайлбарилан харуулаад, сашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудта тодорхойлбо. Үйлэдбэри дээрэ журам заршамые бэхижүүлгэ нэн түрүүн коллективүүдэй туурITAй hайн байлгаhаа, мэргэжэлтэдэй ажалhаа гаралха, ородоге хороолгоhоо дулдыдадаг гэжэ тэрэ тон зүб тобшолол хэбэ.

Мүн городской гэр байрын управлениин начальник А. Г. Прейзнер үшөө гүйсэд шиидхэгдээгүй байгаа асуудалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд дээрэ тогтоходоо, энээн тушаа ниитэдай Соведүүдэй хүсэл эдэхүүлхэ хэрэгэй шухала байhые онсолбо.

Сессиин хүдэлмэридэ хабадажа, үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков ажалша коллективүүдэй үүргэ ба харюусалга тухай, арадай депутадуудай, эдэбхитэдэй урдахи зорилгонуудые элирхэйлбэ.

Сессиин дүүрэхэдэ шухала асуудалнууд зүбшэгдэжэ, дэлгэрэнгы тогтоол батлан абтаба. Тэрэнние саг болзор соонь дүүргэхын түлөө үсэд шанга оролдого, эдэбхи үүсхэл гаргаха шухала.

Ажалай болон ниитын журам эбдэлгын ушар бүхэндэ эбсэргүй байдал тогтоохое, хүдэлмэриин саг гээлгэ тухай зохёохы дэмжэлгын, hамнаhан ябадал бүхэниие гараха ошолго бүхэнэй, үйлэдбэрийн зоргоороо гараха ошолго бүхэнэй hэргэдэ хэрэгтэй гэжэ хэлэхэдээ хэлээд, хэн ажалша коллективүүд, мүн оролгоо бүхэнэй хүн бүхэнэй хүрэнтэй боложо, хүдэлмэридэ зүб тобшолол хэгдээ.

Ив. ОЧОРОН.

«АЯНАЙ» АЯЛГА АЯТАЙ

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Тувагай АССР-эй ниислэл хото Кызылhээ дуунай-инструментальна «Аян» гэжэ ансамбль республикадамнай ерэжэ, уянгата hайхан дуунуудаараа хүгжэмдэ дуратаншуулые баясуулжа байнхай. Манай корреспондент Б. Дамбаринчинов ансамблиин уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ В. А. Табуевтай уулзажа, «Аянай» зохёохы намтараар hонирхоhон байна. Хөөрэлдөөень уншагшадай анхаралда толилнобди.

— Владимир Алексеевич, ансамблиингаа зохёохы намтар, тиихэдэ мүнөө үеын хүгжэмэй ямар маяг баримталдаг тухайгаа хөөрэжэ үгыт?

— Манай дуунай-инструментальна ансамбль залуу юм. Коллективэймнай хүбүүд, басагадай наhые хаража үзэхэдэ, дунда зэргээр 20 наhан болоно. 1979 ондо бэлигтэй арба гаран залуу хүбүүд, басагадые суглуулаад, Ленинград хотын зохёохы эстрадна мастерскойдо тэдэнэй бэлиг шадабариень нарижуулан дээшэлүүлжэ, ерэхэ жэлынь бэеэ даахан коллектив болообди. Маяг тухай гэбэл, орон доторнай «рок», «джаз» «диско» болон хүгжэмэй бодон бусад маягуудые баримталдаг ансамбльнууд, бүлэгүүд олон гээшэ ааб даа. Бидэ тэдэниие дахажа hажангүй, өөрын нюуртай, ондоогоор хэлэбэл, өөрын хүгжэмтэй байха гэhэн зорилго табяа hэмди. Энэмнай яhала болохоор бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ hананаб.

— Ансамбльнай өөрын нюуртай байха гэжэ хэлэнэт. Тэрэнээ тодорхойгоор тайлбарилбалтнай уншагшадта hонирхолтой байгаа.

— Концертымнай программа хоёр отделениhээ бүридэнэ. Нэгэдэхи отделенидэ гансал тувагай арадай, мүнөө үеын дуунуудые гүйсэдхэнэбди. Хоёрдохидоо, яхад, буряад, чуваш, татар, монгол, украин болон бусад арадуудай дуунуудые орууланхайбди. Тиихэдэ дуушадай гүйсэдхэхы дүршэл шадабарида онсо анхарал хандуулагдадаг. Дүрбэн хүбүүднай, тусхайлбал, Хертек Арбай-оол, Айыжи Михаил, Сарыглар Олег, Кежегтык Демир-оол гэгшэд хоолойгоороо хангюурдадаг бэлигтэй юм. Тэдэнэр «хомэй», «сыгыт», «кэргыра» гэhэн маягуудаар дуулажа, харагшадай hайшаал магтаалда хүртэдэг. Арадаймнай хүгжэмэй инструментнүүд хомус, игил, жэмбүүр, ятага, чанза ансамблиимнай хүгжэмдэ hайхан аялга оруулдаг. Арадай дуунуудые мүнөө үеынхеэр найруулаад, арадай инструментнүүдээр дэмжэн дуулахаhаа эхилээд лэ, коллективэймнай шэнжэ шарай гарана ха юм даа.

— «Аянай» концертын хоёрдохи отделенидэ оронойнмнай олон үндэhэ яhатанай дуунууд оронхой. Эдэ дуунуудые ягаад шэлэжэ абанат?

— Манай коллектив хэды залуушье hаа, орон доторoo гастрольнуудта ябажа байдаг. Тиихэдэ аха дүү арадуудайнгаа хүгжэм дуунуудтай танилсадагбди. Бултанда эгээл hайшаагдаhан дуунуудые өөhэдөө нэгэ бага найруулаад, репертуартаа оруулдагбди. Жэшээлбэл, «Тундара» гэжэ яхад дуун. Якутск хотодо гастрольдо байхадаа уран hайханай коллективэй репетициин удаа бидэ концертдэ бэлдэжэ эхилээ hэмди. Тэндэ шанга хоолойтой нэгэ басаган энэ дуугаараа бултанаймнай сэдьхэл зүрхые уяруулаа hэн. Тэрэ дуүе өөhэдтөө тааруулан найруулаад, Якутскын харагшадта дурадхаhамнай тэдэнэр ехэ халуунаар угтаа hэн.

— Саашанхи түсэб тухайгаа...

— Ерэхэ жэл Тувагай АССР-эй байгуулагдаhаар 40 жэлэй ойн баяр тэмдэглэгдэхэ. Тиимэhээ энэ ойн баярые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахын тула республикымнай хүн зон шармайн оролдожо байна. Москва хотодо үнгэргэгдэхэ декадын үедэ арадайнгаа искусствын туйлалтануудые харуулхаяа соёлшоднай бэлэдхэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Манай коллектив тэндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэнхэй. Һайндэрэй үедэ ансамбльнай тоосоото концертнүүдые харуулха юм. Мүнөө гастролиингоо удаа Москва хото ошожо, түрүүшынгээ минhaa бэшүүлхэбди. Һүүлээрнь гастролиингоо дуунуудые шүүмжэлхы нюдөөр хаража үзөөд, программаяа шэнэлхэбди. Ансамбльнай залуу гээшэ гэжэ үшөө дахин дабтаhуу. Ушар тиимэhээ дуушадаймнай дүршэл шадабари үшөөл бага гэжэ hанагдана. Гүйсэдхэхы бэлиг шадабариень улам нарижуулан мүлихэ хэрэгтэй. Бэлиг шадабари дээшэлүүлгэ бидэнэй гол зорилго болоно.

САХИЛГААН ШЭНГИ ХУРСА БАЙГ!

(РЕДАКЦИДА ОРОҺОН РАССКАЗУУД ТУХАЙ)

Би мүнөө хүрэтэрөө Хоца Намсараевай бэшэhэн «Үншэдэй үхэл» гэжэ рассказ сээжээр шахуу hанадагби. Тиихэдээ ганса үгэнүүдынь бэшэ, тэрэ рассказ соо дурдагдаhан бүхы ушар үйлэнь аяар тэрэ холын үедэ бэшэ, харин үсэгэлдэр гү, али мүнөөдэр боложо байhан шэнги элеэр нюдэндэм харагдаад, шэхэндэм дуулдаад байдаг.

Энэ зохёол соо, хэнэймнайшье мэдэhээр, нэгэтэ болоhон ушар харуулагдана. Юрын хөөрөөн шэнги. Зүгөөр гал сахилгаан мэтэ нэгэ хүнэй хара хэрэгые нэгэ үдэрөөр, нэгэ үйлөөр гансата гэрэлтүүлэн, оройдоо мартагдашагүйгөөр уран зохёолшо харуулжа шадаhан байна.

Шүлэг лэ тон иимээр бэшэгдэдэг байха. Зүгөөр «Үншэдэй үхэл» соо хэлэгдэhэн үйлэ хэрэг ямаршье роман, повесть соо харуулагдаhан үйлэ хэрэгүүдhээ юугээрээшье дутахагүй. Заримдаа бүри үлүү удхатай байжа магад.

Мүнөө минии урда hүүлэй үедэ «Буряад үнэн» газетын редакцида ороhон залуу бэшэгшэдэй хэдэн рассказууд байна.

Авторнуудынь тон ондо ондоо мэргэжэлтэйнүүд, наhаараашье адли тэгшэ бэшэ зон. Зариманиинь бүри олон зохёолнуудые бэшэhэн, нүгөөдүүлынь саарhан дээрэ түрүүшынхеэ сараа гаргаhаншье байгаа ха.

Эндэ эльгээгдэhэн рассказуудай удхань, бэшэгдэhэн аяг маягуудыньшье ондо ондоонууд, ехэнхидээ мүнөөдэрэй байдал харуулхые оролдоhон гэжэ абаhаар ойлгохоор. Энэнь тон hайшаалтай.

Гэбэшье олонхи рассказуудынь тон мохоо, мэлмэн хэлээр бэшэгдэhэн байна гээд ажагламаар.

Рассказ бэшэhэн хүнэй хэлэн гээшэ бүри айхабтар хурса, тодо, харуулха гэhэн хүсэл бодолоо нэгэ хоёр мэдүүлэлээр тобойсо гаргажа шадаха зэргэтэй юм.

Мүнөө жэл Москвада М. Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институт дүүргэhэн Агу Содномов «hолонго» гэжэ рассказаа редакцида эльгээгээ. Нэгэ доро хараад үзэхэдэ, удхынгаа, хэлэхэ гэhэн хүсэл бодолойнгоо талаар яhала зохид, уянгата зохёол болоно.

Хүдөө нютагта ажаhуудаг Мэдэгма басаган мори унаха ехэ дуратай, тиимэhээ моринойхашаа ерэдэг байба. Нэгэтэ тэрэ басаган Хээгшэ гүү унажа, нэгэ хүгшөөдэйе дахаад тала, нугаар элдэбын сэсэг түүхэеэ гаралсаба. Тиигээд хээрэ газарта талын аадарта дайрагдажа, тон ехээр айhан, мэгдэhэн. hүүлдэнь тэнгэрииe дүүрэн бүhэлhэн hолонго хаража баярлаhан, олон юумэ ойлгоhон болоно.

Энэ рассказ удхынгаа талаар тиимэ шэнэшье бэшэ. Авторай түрүүн бодоhоор болоходо, яhала hонирхолтой, түрэл нютаг дайдынгаа hайханиие, зунай сагай сэлмэг үдэр зураглажа, хүнэй досоо hайхан бодол, мэдэрэл түрүүлхэ гэhэн хүсэлтэй байна. Гэхэтэй хамта энэ рассказ соо элдэб олон таарахагүй үгэнүүд дайралдажа, hүүлэй hүүлдэ зохёолой удхые тон ондоо, ойлгосогүй балар болгожорхино

Эгээ түрүүн хүдөөдэ байдаг Мэдэгма басагамнай клумба сэсэгүүдэй хажуугаар моринойнгоо хашаа ошоно. Хааhаа тэндэ клумба сэсэг ургаба гээшэб? Тиигээд мориёо хүтэлөөд, басагамнай хүгшөөдэйтэй хамта «добохон өөдэ абиран бэрин гараба». Добо өөдэ абиран гарадаг юм аал? Энэмнай хангил хабсагай бэшэ ха юм.

hүүлдэнь Мэдэгма тала газарта сэсэгүүдые хараад:

— Хүгшөө! Харагты даа! Нуга дээрэ элдэб сэсэг набшын, олон гээшэнь! — гэбэ. Тэдэ сэсэгүүдынь нуга газарта ургажа байгаа юм гү, али талада гү?

Тус рассказ ород хэлэнhээ оршуулагдаhан гү, али будэхи адар хэлээр бэшэгдэhэнhээ боложо hүүлдэнь гол шанараа алдажархина.

Хэрбээ Агу Содномов саашадаа үгэдөө нарин нягтагамтайгаар хандадаг болоо hаа, яhала зохёол бэшэхэ байна.

Эндэ үгтэhэн рассказуудhаа Бимба Дагбаевайхида мүн лэ түрүүшэгээр анхарал табимаар байба. Гэбэшье автор үгэдөө баhал тон лэ тунайгүйгөөр хандана. Үнгэрхэдөө энэ зохёолдоо нэрэшье үгэхэеэ мартажархёо.

Бимба Дагбаевай рассказ соо инаг дуран тухай, түрүүшын дуранай бии болон мүндэлhэн тухай хэлэгдэнэ.

Залуу хүбүүн басаган хоёр түрүүн харалсаhанайнгаа hүүлдэ аяар арбан жэл болоhон хойно уулзана. Саг ябажал байна. Эдэнэр өөhэдөө гэр бүлэтэй болонхой. Тиигээдшье хоюулан тэрэ түрүүшынгээ уулзалгые яашье мартаагүй, мартаха аргагүй байна. Энэ рассказ соо тон олон дабталганууд, ута үнжэгай мэдүүлэлнүүд бии. Бимба Дагбаев үгэдөө баhал hаланаар хандана гэжэ хэлээ hэмди. Тиимэhээ рассказынь тон ута, hүүлэй hүүлдэ hонигүй болошоно.

Рассказ бэшэhэн хүн гээшэ эгээн түрүүн толгой соогоо эхин hүүл хоёрыень сугтань бэряад байха зэргэтэй. Тиихэдэл саб гэмэ зохёол болохо ушартай. Эмниг моринойжолооe яашье табижа болохогүй ха юм даа. Табяа hаашни, тала байнал гэжэ хайшаашье гүйшэхэ гээшэл.

Дээдэ hургуулиин оюутан Чернин Цыремпилов «Бугын дуунай үе» гэжэ тон богонихон рассказ эльгээгээ. Тухайлхада, авторынь хүдөөгэй байдал ой тайга, ан гуроол яhала мэдэхэ хүн шэнги.

Хоёр ангуушад хүбшэ гараад, урамдажа, хажуудаа буга дуудажа асараад, нэгэнэйнгээ буудаха гэхэдэ, нүгөөдэнь буудахыень хорижорхино. Иимэ ушар дайралдажашье болоо. Зүгөөр юундэ түрүүн энээн тухайгаа тэдэ хоёр ангуушад бодожо, хэлсэжэ үзөөгүй байhан юм? Али энэ ой тайга соо ерэhэн хойноо нэгэнэйнь толгойдо иимэ бодол ерэhэн байба гү?

Энээн тухай залуу авторай рассказ соо оройдоо үгэшье хэлэгдэнэгүй. Харин энээн тухай тэрэнэй бэшээ hаань, энэ рассказынь олоной анхарал татажашье болохо hэн.

Сономм Шарбунаевай «Хүсэлдэhэн дуран» гэжэ рассказ би бүри эртүүр уншаhан байнаб.

Жалсан гэжэ хүбүүн түрүүн Сэсэгма гэжэ ехэ hайхан басаганда дуратай байгаа. Теэд тэрэнь ондоо хүндэ хадамда гарашаhан юм. hүүлдэнь Жалсан Галя гэжэ нэрэтэй басагантай танилсаба, дурлаба. Юундэб гэхэдэ, энэ басаганиинь шэг шарайгаараа Сэсэгмаадань адли байhан хаш. hүүлдэнь Жалсан тэрэ Галитай гэрлэнэ. Рассказайнь гол удха иимэл даа. Энэ зохёолойнь үгэ яhала hайн уншахадашье hонирхолтой. Зүгөөр авторай гэнтэ зохёолойнгоо герой хүбүүндэ адли басага харуулаад, дурлуулжархихань этигэшэгүй шэнги. Угайдхадаа энэ басаганиинь ондоо хүнhөө ухибүүтэй болохо болошоhон, тэрээндээ хаягдаhан заяатай. Тиимэhээл Жалсанда хадамда гараха hанаатай байгаа хаш.

Ажабайдалда элдэб юумэн ушардаг. Зүгөөр энэ hайнаар бэшэгдэhэн рассказай hүүлынь мухаршаг, геройнуудайнь доторой байдал хүсэд харуулагдангүй үлэшэнэ.

Дамдин Дамбиев, Санжа Банзаракцаев гэгшэд түрүүшын рассказуудhаа гадуур ондоо яhалал олон зохёолнуудые бэшэhэн, оршуулhан «Байгал» журналда, «Буряад үнэн» газетэдэшье хэблүүлhэн байха юм. Мүнөө эдэ нүхэдэй рассказ бэшэлгээ үргэлжэлүүлжэ байhаниинь тон hайшаалтай. Гэбэшье эдэнэр зохёолнуудайнгаа удха шанар дээшэлүүлхэ, уран хурса болгохо хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна гэхэдэ, ямаршье алдуу болохогүй. Эдэнэй бэшэhэн шог ёгто рассказууд соо ехэнхинь архи тухай, хуурай хобдог ябадал, хүнэй мэхэ гохо тухай гол түлэб хэлэгдэнэ. Энээн тухай бү бэшэгты гэжэ хэншье хэлэхэгүй. Зүгөөр хүнэй хамаг алдуу эндүүнүүдые гансал архида гү, али харанхы мунхаг hанаанда абаашажа болохогүй гээшэ ааб даа. «Могойн эреэн газаагаа хүнэй эреэн досоогоо» гэдэг. Тиимэhээ шог ёгто рассказууд богонихоншье hаа, баhал хүнэй досоохиие сумэ харуулhан, хурса hонор, эршэ дэлисэтэй байха зэргэтэй гээшэ.

Рассказ хадаа зохёолой эгээл хүндэ хүшэр жанр гэлсэдэг. Энэ тон зүб. Зүгөөр hүүлэй үедэ энэ жанрта манай буряад уран зохёолшодой анхаралаа багаар табидаг болоhониинь ойлгохын аргагүй.

Анханhаа эхилээд Хоца Намсараев, Жамсо Тумунов, Чимит Цыдендамбаев, Барадий Мунгонов болон бусад эрхим рассказуудые бэшэжэ сууда гараhан байдаг.

Уран зохёолшодой холбоондошье, «Байгал» журналай редакцидашье рассказ бэшэлгые үшөө үндэр дээдэ хэмжээндэ хүргэхэ тухай хөөрэлдөөн боложол байдаг.

Залуу болон эхилэн бэшэгшэдэй hүүлшын арбан нэгэдэхи конференци дээрэ баhал энээн тухай хэлэгдэнэ.

Тиимэhээ мүнөө тус жанрай шухала удха шанартай байhан тухай үшөө дахин hануулха дуран хүрэнэ.

Ц. ГАЛАНОВ,
республикын Уран зохёолшодой холбооной литконсультант.

МЕКСИКЭ. Ороной ниислэл Мехико хотодо болоhон жагсаалда хабаадагшад Чилиин арадтай hаналаа нэгэдэжэ байhанаа мэдүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пиночедэй hүлдэ дүрсые галдажа байна.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

• ТАСС • АПН ХИЛЫН САAНАhАА

СКЮ-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ҮРГЭДХЭГДЭМЭЛ ЗАСЕДАНИ

БЕЛГРАД. СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй үргэдхэгдэмэл заседани эндэ боложо, орон доторхи политическэ ба экономическа байдалые зүбшэн хэлсэбэ гээд ТАНЮГ агентство мэдээсэнэ.

Үнгэрhэн үе соо ороной хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаhанай ашаар үйлэдбэриин хүгжэлтэ ургаhан, продукци газаашань гаргажа худалдалга дээшэлhэн байна гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Хүдөө ажахыда, хүнүүдые ажалаар хангалгада, ниитын-экономическа хүгжэлтын бусад асуудалнуудта горитой ехэ үрэ дүнгүүд туйлагдаба.

Дотоодын ба гадаадын орёо эрхэ байдалда арсашагүй ехэ үрэ дүнгүүдэй туйлагдаашье hаань, экономикодохи байдал орёо бэрхэшээлтэй байhаар гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Заседанида хабаадагшадай hанамжын ёhoop, тусхайлбал, экономическа хүгжэлтые тогтууритай hайн болголгын хангалтагүй байhан ушар энээнэй гол шалтагаан болоно. Зарим хүнүүдэй ба эмхинүүдэй ажал хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандалга орон доторхи байдалда муугаар нүлөөлнэ. Тиимэhээ экономическа ба социальна асуудалнуудые ашаг үрэгүйгөөр шиидхэлгые ажалшадай шүүмжэлдэг байhаниинь зүйтэй.

ЦТАК ЭРИД ШУУД ЗЭМЭЛНЭ

ПХЕНЬЯН. СССР-эй агаарай дайда руу нэбтэрэн ороhон Урда Корейн «Боинг» самолёдой Советскэ Союзай гүрэнэй хилые бүдүүлигээр эбдэhэн тушаа Корейн Түбэй телеграфна агентство (ЦТАК) мэдээсэбэ.

Совет правительствын мэдүүлгые агентство тайлбарилхадаа, тагнуулай зорилготойгоор граждан самолёдые зорюута хэрэглэhэн байгаа гэжэ тэмдэглэнэ. Эдэ бүхы уршаг түбэгэй түлөө Америкын Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгатай байна.

Коммунизмда эсэргүү ябуулгануудые американ империалистнуудай үзэгдөө дуулдаагүй үргэнөөр үүдхэжэ байhан тухайнь дэлхэйн олониитэ дураа гутажа байhанаа мэдүүлнэ гээд ЦТАК-гай шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэнhөө уламжалан, уласхоорондын байдал улам орёо түгшүүрилтэй болонхой. Ямар нэгэн hүйдхэлтэ ябуулга үүдхээд, эдэ бүгэдын түлөө бүхы гэм зэмые ондоо хүнүүдтэ тохохо гээшэ США-гай империалистнуудай үнинhөө хойшо бэелүүлдэг арга болоно гэжэ мэдэнэбди. Энэнь гутамшаг муухай, ээрхэг түримхэй зорилгонуудаа бэелүүлхын тула хэгдэhэн хэрэг болоно бшуу.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ЯБУУЛГА

ДЕЛИ. Иранай арадай партитай (ТУДЕ) hаналаа нэгэдэлгын ябуулгые Индиин Коммунис парти үргэнөөр эхилбэ. Иранда боложо байhан хардалга мүрдэлгэнүүдтэ, хашалта харшалалтануудта дайрагдаhан түрүү үзэлтэй бүхы ажал ябуулагшадые дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэ.

КПИ-гэй национальна Соведэй секретарь Н. К. Кришнан ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэдэй эндэ болоhон митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Иранай олон мянгаад патриодууд шорон түрмэнүүдтэ хаагданхай. Тэдэнэй олонхид хайра гамгүйгөөр хэhээгдэнэ гэжэ мэдүүлээ. Иранай арадай партида зүрюугээр шэглүүлэгдэhэн ябуулганууд США-гай ба хархис хүсэнүүдэй Иранай демократическа бүхы хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэhэн харата муухай үгэсөөнэй хойшолонгууд болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН. «Агуусхэ ажабайдалай баримтанууд» гэжэ «Берлинер цайтунг» газетэ КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай 12 томhoo бүридэhэн «Владимир Ильич Ленин. Намтарайнь тобшо хуудаhанууд» гэhэн шэнэ зохёолые нэрлэнэ. Институдай хүдэлмэрилэгшэдэй бэлдэhэн шэнэ зохёол ехэ удха шанартай. Ленинэй ажабайдалай ба хүдэлмэриин баримта бүхэн найдамтай, научна үндэhэ баримтануудаар, архивай материалнуудаар батадхагдаhан байна. В. И. Ленинэй бэшэhэн материалнууд, партийна ба гүрэнэй документнүүд, Ленинтэй хамта хүдэлhэн хүнүүдэй бэшэhэн статьянууд, бэшэгүүд, хэлэhэн үгэнүүд эндэ оруулагданхай. Ленинэй бэшэhэн олохон материалнууд эндэ түрүүшынхиеэ толилогдобо.

УХААН БОДОЛЫЕМНАЙ БАЯЖУУЛНА

Ленинэй гараар бэшэгдэhэн шэнэ документ бүхэн манай ухаан бодолыемнай баяжуулдаг гээшэ гэжэ «Берлинер цайтунг» газетэ бэшэнэ. Эдэ бүгэдэ агуусхэ хүнэй ажабайдалтай бүри дүтөөр танилсахада туhалха байна.

БАХТАР АГЕНТСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

КАБУЛ. Афганистанай самолёдууд Пакистанай агаарай дайда руу нэбтэрэн ороhон байгаа ха гэhэн Исламабадай тусхай тушаалтадай мэдээсэлнүүдые БАХТАР агентство буруушаажа байhанаа мэдүүлбэ.

Эдэ худал хуурмаг баталамжануудай бүтэшэгүй байhыень тэмдэглэхэдээ, үедэнь Пакистан Афганистанай Демократическа Республикые худал хуурмагаар нэгэнтэ бэшэ гэмнэhэн байгаа. Энэ удаа сэрэгэй засагаархидай гаргаhан шуугиан хоёр удхатай юм. Тэдэнэр бодото байдалые далдалан нюухые оролдоно. Ээрхэг түримхэй империалис хараа шугамые бэелүүлдэг Пакистан ДРА-да эсэргүү сонoсхогдоогүй дай хэлгын түб болонхой. Бандидуудые hургажа, зэбсэгжүүлhэнэйнгээ hүүлээр тэдэниие демократическа Афганистанай газар дайда руу эльгээдэг байна. Тэндэ тэдэнэр хүнүүдые алана, бүхы юумэ hандаргана.

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ДУРАДХАЛ

НЬЮ-ЙОРК. Сент-Кристофер ба Невисые уласхоорондын энэ эмхидэ абахые ООН-ой Аюулгүйн Совет дурадхаба. Энэ хадаа Британиин урдын колони байгаа. Тэрэ ООН-ой 158-дахи гэшүүн-гүрэн болохо юм.

Сент-Кристофер ба Невис Бага Антильска аралнуудай бүридэлдэ ородог Карибска далайн зүүн хубидахи бүлэг аралнууд болоно. Энэ орондо 45 мянга шахуу хүн ажаhуудаг.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ШАДАБАРИ ЕХЭТЭЙ

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

Дээдэ гарай мэргэжэлтэд үйлэдбэрийе хүгжөөлгэдэ ехэ хубита оруулдаг гээшэ. Улаан-Үдын «Экран» заводой залуу радиомеханик Инокентий Иванович Марков эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн юм. Тэрэ тон богонихон болзорто оньhон түхеэрэлгэ болон приборнуудые шадамараар заhабарилжа hураа hэн. Тэсэбэри, оролдосо гаргажа, нарин нягтаар хүдэлhэнэй ашаар 5-дахи разрядай радиомеханик болотороо ургаhан байна.

— Журам hайнтай мэргэжэлтэн гээд Иннокентий Марковые нэрлэхэ дуран хүрэнэ. Бүхы захилнуудые хэзээдэшье саг болзортонь дүүргэдэг. Энэмнай хадаа хүдэлмэриингөө сагые алмаhанай, зүбөөр хубаарилжа шадаhанай үрэ дүн мүн. Халаан бүриингөө даабарие Иннокентий заатагүй 120—130 процент дүүргэдэг, — гэжэ заводой радиоцехэй начальник М. С. Ремешевский хөөрөө hэн.

Ямар ушарта ажал хүдэлмэридэ амжалта түйлагдадаг бэ гэhэн асуудалда гол харюунь иимэ: шэлэhэн мэргэжэлдээ дуратай байха, оролдосоёо бэлиг шадабаритайгаа зохилдуулан хүдэлхэ хэрэгтэй. Иннокентий Марковта эдэ үгэнүүд сэхэ хабаатай юм. Тэрэ мүнөө үеын полупроводнигууд, приборнууд болон транзисторна түхеэрэлгэнүүдэй байгуулгые hайса шудаланхай.

И. И. Марков ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаададаг комсомолец мүн. Тэрэ коммунист В. М. Игнатенкын хүтэлбэрилдэг бригадада хүдэлдэг.

— Улаан-Үдын 65-дахи дунда hургуули дүүргээ hэм. Ьургуулиингаа үедэ эдир технигүүдэй кружокто ябадаг байгааб. Эгээл тиихэдэ радио-хэрэг шудалхада, элдэб приборнуудые заhабарилхада тон hонирхолтой юм байна гэжэ ойлгоо hэм, — гэжэ Иннокентий хөөрэнэ.

Ьурган хүмүүжүүлэгшэнь залуу коммунист Алексей Копылов юм. Тэрэ Иннокентиин hонирхолые бадараахын, техникэдэ дүршүүлхын тула ехэ оролдолго гаргаа hэн. Зүүн Сибириин технологическа институтда заочноор hурахаяа орохом гэхэдэнь, дэмжээ бэлэй.

— Саашанхи зорилгонууд тухайгаа хэдэн үгэ хэлыт. — гэжэ Иннокентидэ хандабабди.

— Шэлэhэн мэргэжэлдээ бүри ехэ мэдэсэ ойлгосотой болохо гээшэ гол зорилгомни мүн. Дээдэ hургууляа hайнаар дүүргэхэ гэhэн удаадахи зорилгомни болоно,— гэжэ радиомеханик Иннокентий Марков харюусаа бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. И. Марков ажалдаа.

Ч-Д. БУДАЕВ.
Авторай фото.

«БУРЯАДАЙ ПИОНЕР»

гэhэн гаршагтай теплоход Хара далайн уудамаар тамаран, гадаадын худалдаа наймаанай хэлсээнэй ёhоор, харини гүрэнүүдтэ ашаа зөөнэ. Орденто Буряад ороной пионернүүдэй нэрээр нэрлэгдэhэн тус теплоходой капитанаар табан жэлэй туршада Иван Петрович Кабанов хүдэлнэ. Үнгэрhэн энэ үе соо тус теплоходой экипаж Хара далайн флотилиин командануудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ, хэдэн удаа эрхим амжалта туйлажа гараhан юм. Тиигэжэ эдэнэр СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ хабаадажа, мүнгэн медаляар hаяхана шагнагдаhан байна.

С. ПАШУТИН,
дайнай ветеран.

Ялта хото.

ИСКУССТВЫН ШЭНЭ ЬУРГУУЛИ

Районой түб Мухар-Шэбэр hууринда хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулиин байшан hэльбэн шэнэлэгдэжэ, искусствын hургуули болгогдобо. Шэнээр нээгдэhэн hургуулиин хэшээлнүүдтэ ябадаг hурагшад хүгжэмэй эрдэм мэдэсэ абахаhаа гадна хореографиин дүршэл шадабаритай болохо байна. Тиимэhээ эндэ хоорой, фортепьяанын, баянай, трубагай классуудhаа гадна хатарай класс нээгдээ юм.

Тус hургуулиин филиал мүнөө жэлдэ Шэнэ-Заган тосхондо байгуулагдажа, түрүүшын хэшээлнүүдынь эхилэнхэй.

Хүгжэмэй hургуулиие искусствын элдэб hалбариин ёhотой гуламта болгохо талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри бүри нёдондо жэлhээ ябуулагдаhан байха. Энэ хүдэлмэриин үрэ дүн боложо, байгша оной сентябриин 1-дэ үүдэсэ сэлихэдэнь, искусстватай дүтөөр танилсаха хүүгэд олон байгаа hэн. Мүнөө Мухар-Шэбэрэй искусствын hургуулида ба тэрэнэй Шэнэ-Заганай филиалда бүхыдөө 92 hурагша тоологдоно.

Иимэ түхэлэй hургуулинуудай хүдөө нютагуудта ажаhуудаг залуу үетэнийе уран hайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, дуу хүгжэм болон хатарай дүршэл шадабари олгуулха хэрэгтэ эгээн ехэ үүргэ дүүргэхэ байhаниинь сохом.

Ю. ЭРДЫНЕЕВА.

ТАРЯАШАДТА — КОНЦЕРТ

Республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй туха сүлөөгүй сагынь мүнөө ерэнхэй. Ургуулhан ороохо тарян эдеэшэжэ, тэрэнээ гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр богони болзорто суглуулха гээшэ тэдэнэй гол зорилго болобо.

Эртэ үглөөнhөө үргэлжэлhэн хүндэхэн ажалай үдэрэй hүүлээр шэнэ газетэ, журналнуудые уншажа, гоё hайхан дуу шагнажа амархада, зохид байдаг ха юм. Таряа хуряагшадай ажалай үдэрэй дүүрэхэ багаар уран hайханай коллективэй гэшүүд дуу болон шүлэг бэлэгтэй полевой стан тээшэ ярадаг.

Хяагта хотын соёлой байшангай агитбригада тарян ажалай эхилhэнhээ хойшо таряа хуряалгын бригадануудаар ябажа, концерт харуулна. Агитбригадын эдэбхитэй гэшүүд Г. Яковлев, В. Любишин, В. Соковикова, Т. Лизунова, В. Максимова, А. Честных гэгшэд үбhэ хуряагшадта харуулдаг программаяа шэнэлэнхэй. Тэдэнэй репертуарта уран зохёолнуудай удхаар хэгдэhэн найруулга, ород арадай болон совет композиторнуудай дуунууд, шүлэгүүд нэрлэгдэнэ.

Тус коллектив «Дружба», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозуудай, «Пограничный» совхозой таряа хуряалгын бригадануудта хүрэжэ, дуу болон шүлэгүүдээ таряашадта бэлэглэhэн байна.

А. КЛИМОВ.

ТҮРЭЛ ХИЗААРАА ШЭНЖЭЛЭН...

Түрэл хизаар ороноо шэнжэлгын хүдэлмэри hургуулинуудта үргэлжэлүүлэгдэhөөр. Ьуралсалай жэлэй hүүл багаар эдир аяншалагшадай республиканска 30-дахи слёт үнгэргэгдөө hэн. Аяншалагшадай 22 командаhаа гадна эдир геологуудай 18 команда мүрысөөнэй үедэ эрдэм мэдэсээ, бэлиг шадабаряа элирхэйлhэн байна. Зүг шэг олохо талаар мүрысөөн, аяншалгын техникээр, ботаникаар мэдэсэ, «Эрхим аяншалга» гэhэн конкурс — эдэ бүгэдэ шатануудта үхибүүдэй бэлэдхэл элирээ бэлэй. Гадна эдир метеорологууд, гидрологууд, геологууд хэдэн шатаhаа бүридэhэн мүрысөөндэ хабаадаа hэн.

Аяншалагшадай мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлэгшэдэй дундаhаа Улаан-Үдын 49-дэхи, республиканска 1-дэхи интернат hургуулиин, Бэшүүрэй 2-дохи, Загарайн районой Новоильинскын, Зэдын районой Петропавловкын, Гусиноозерскын 1-дэхи, Яруунын районой Гүндын 8 жэлэй hургуулинуудые нэрлэмээр.

Геологическа следто илагшад Эрхүү хотодо үнгэргэгдэhэн эдир геологуудай Бүхэсоюзна слёдто хабаадалсаа hэн. Улаан-Үдын 3-дахи, 42-дохи, 35-дахи, Закаменск хотын, Ивалгын, Петропавловкын, Хэрэнэй, Хориин, Хурамхаанай, Баргажанай дунда hургуулинуудай hурагшад энэ талаар илангаяа hайн бэлэдхэлтэй байhанаа элирхэйлээ.

Үхибүүдые энэ шухала хэмжээ ябуулгада бэлдэхэдээ, илангаяа ехэ оролдосо гаргаhан багшанар соohоо М. А. Андреев (Петропавловка), В. П. Имыгеев (республиканска 1-дэхи интернат-hургуули), М. Е. Слепнев (Бэшүүрэй 2-дохи), Ф. Д. Ернстратов (Закаменск), Ц-Д. Ч-Д. Зундуев (Яруунын районой Гүндын 8 жэлэй), С. И. Сафронова, С. В. Матушкин (Загарайн районой Новоильинскын hургуули) гэгшэдые нэрлэмээр. Эдэ бүгэдые юундэ тодорхойлон дурдаабибди гэхэдэ, ерэхэ жэлэй зунай эхеэр ээлжээтэ слёднай үнгэргэгдэхэ бшуу. Тиимэhээ hуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрнүүдhээ үхибүүдтэ hануулга хэжэ, хэрэгтэй hорилго, хэшээлнүүдые үнгэргэжэ байха шухала.

Буряад орондо аяншалга, хизаар нютагаа шэнжэлгэ дэлгэрүүлэгшэдэй тоодо багшанар А. А. Гаськов, Е. А. Медведева, М. Д. Маслов, И. Д. Олейников болон бусад оролсоно. Эдэнэр мүнөө республикын пионернүүдтэ, hурагшадта хандажа, «Минии Эхэ орон — СССР» гэhэн уряа доро үргэлжэлүүлэгдэhэн ашатай туhатай аяншалгаяа бүри hонирхолтой, гүнзэгы шэнжэтэй болгохыень уряална.

Н. АЖЕЕВА,
эдир аяншалагшадай республиканска станциин методист.

ХҮҮГЭДЭЙ КИНОФЕСТИВАЛЬ

Республикымнай бүхы районуудта эдир харагшадта зорюулагдаhан «Мэндэ амар, hургуули» гэжэ кинофестиваль үнгэргэгдэжэ байна. Хүүгэд өөhэдынгөө дуратай мультфильмнүүдэй геройнуудые, тиихэдэ уран hайханай фильмүүдые хужарлан хаража баясана.

Тиигэжэ иимэ нэрэтэй кинофестиваль Закаменск хотодо үнгэргэгдэбэ. Районоймнай түб hууринай хүүгэд «Гурбадахи түбиин нюуса», «Командирай басаган», «Шүдхэрхэн», «Элжэгэнэй арhан», «Гайхамшагта рыцарь Айвенго тухай домог түүхэ» гэжэ уран hайханай фильмүүдтэй танилсаба.

В. ШАГДУРОВ.

ХОЛЫН АЯНШАЛГА

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин түрүүшүүлhээ бүридэhэн бүлэг ажалшадые холо, ойрын аяншалганuудта эльгээжэ байдаг гээшэ. Тиин манай республикын хэдэн бүлэг аяншалагшад аха дүү Монголой, Болгариин арадай республиканууудаар, Эхэ оронойнгоо союзна республиканууудаар, мүн олон тоото Герой-городуудаар аяншалжа, түүхэ домогто ороhон газарнуудтай, хото городуудай ургалта хүгжэлтэтэй танилсажа ерэхэ аргатай болонхой.

Мэнэ hаяхана Баргажанай районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай комитет ажахынуудай бүлэг түрүүшүүлые Москва хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсуулхаар түлөөhэгүй путевкоор шагнаба. Тэдэнэй дунда Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Роза Содбоева, Цыдых Хамниганович Бошиктуев гэгшэд гэр бүлөөрөө, Бодоной совхозой hаалишад Людмила Мисюркеева, Альбина Колмакова, Хилганын, Уланай колхозуудай ахалагша хонишод Цыремпил Шараев, Гомбо Ринчино гэгшэд гэр бүлөөрөө аян замда мордобо.

—Манай районой бүлэг аяншалагшад Москва хотодо арбаад хоногой туршада айлшалха болонобди. Бидэнэрые Измайловай аяншалагшадай комплекс Москва хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсуулха юм. Энээнhээ гадна пролетариадай агууехэ багша В. И. Ленинэй Москва соогуур ябаhан газарнуудые харуулха байна,—гэжэ тус бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, Уланай колхозой ахамад зоотехник А. Т. Цыремпилова хөөрэнэ.

Манай корр.

ХЭН, ХААНА ОШОХО ДУРАТАЙБ?

△ Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ футболоор РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн мүнөөдэр үдэрэй нэгэ часhаа эхилхэ юм. Эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэжэ эхилhэн энэ уулзалгада Ангарск хотын «Ангара» команда Улаан-Үдын хүүгэдэй зургаадахи спортын hургуулиин хүмүүжүүлэгшэдтэй наадаха болоно.

△ Улаан-Үдын Советскэ районой hургуулинуудай hурагшад, физкультурын коллективүүдэй спортсменүүд түрүү hуури эзэлхын түлөө хүнгэн атлетикээр мүрысэхэ байна. Мүрысөөн үдэрэй 10 часhаа эхилхээр хараалагдана.

△ «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ городки наадалгаар хотын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн hургуулиин hурагшадай дунда үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Сентябриин 23-hаа 27 болотор үнгэргэгдэхэ энэ мүрысөөн үдэрэй 3 часhаа эхилнэ.

△ Улаан-Үдэ хотын спортын бүлгэмүүдэй, предприятинуудай стадионууд дээрэ футболоор республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ эхилhэн нааданууд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

△ Ажалай Улаан тугай орденто авиационно заводой стадион дээрэ заводой цехүүдэй дунда ГТО-гой комплекс тушаалгын hара эхилээ. Мүнөөдэр тамаралгаар мүрысөөн болохо.

△ Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд столой теннисээр заводойнгоо түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысэхэ юм.

△ Улаан-Үдын экскурси болон аяншалгын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Эрхүү хотоhоо ерэhэн бүлэг аяншалагшадые этнографическа музей, хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсуулха болоно. Тиихэдэ эдэнэр Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй эдир инспекторнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын музей, театрнуудые харуулхаар, танилсуулхаар хараална.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 25-hаа октябриин 2 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 25
МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—«Будильник». 10.10—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 11.30—«Элүүр энхэ байлга». 11.55—«Үглөөнэй почто» —хүгжэмтэ дамжуулга. 12.25—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 13.25 — 13.40— Забhарлалга. 13.40 — Классическа барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. 14.10— «Хүгжэмтэ киоск». 14.40—Волейболоор Европын чемпионат. ГДР-hээ дамжуулагдаха. 15.20 — «Аяншалагшадай клуб». 16.20—«Комбаты»—телевизионно фильм (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд). 18.30—«Уласхоорондын hонин». 19.15—«Летучий корабль» — мультфильм. 19.30—«Мүнөөдэр—Машина бүтээгшэдэй үдэр». СССР-эй автомобильна промышленностиин министр В. Н. Поляков дамжуулгада хабаадалсаха 20.05—«Танай бэшэгүүдээр». Машина бүтээгшэдэй үдэртэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ дамжуулга. 20.50—Д'Артеньян и три мушкетера» — телевизионно уран hайханай фильм. (3-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35—«Эти разные, разные, разные лица»—А. П. Чеховэй рассказуудаар буулгагдаhан телевизионно фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— «Зарядкада зогсогты!». 9.20—Узбегэй ССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 10.00—Машина бүтээгшэдэй үдэртэ зорюулагдаhан телевизионно баримтата фильмүүд. 11.00—Кинопанорама. 12.00—«Уянгата шүлэгүүд». П. Неруда. 12.50—«Ан амитадай аймаг». 13.50—Онтохондо айлшаар: «Новый Гулливер». 15.20—Волейболоор Европын чемпионат. ГДР-hээ дамжуулагдаха. 16.05—С. Михалков. «Эцетоны Бөрчелли»—телевизионно зүжэг. 17.15—«Вена» —баримтата фильм. 17.35 — «Бүгэдэндэ хабаатай стадион». 18.05—СССР-эй арадай артист А. Ведерников С. Рахманиновай романснуудые дуулаха. 18.40—«Музейн ба выставкын

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Мультфильмнүүд. 10.10—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.05—«Онтохондо айлшаар». «Новый Гулливер». 12.35—Шэнэ hонин (12.40 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—«Хүдөөгэй коммунистнуудай ажал хэрэгүүд». 16.30—«СССР-эй арадай багша А. М. Иванов тухай хөөрөөн». 17.20—Латвиин телевидени болон радиогой хоорой Латвиин ССР-эй габьяата коллективэй концерт. 17.40—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 18.10—«Эжын hургуули». 18.40—Футболой шэнжэлэл».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Ургаса хуряалга-83». 19.30—«Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Чебоксарай тракторна завод. Гурбан жэл үнгэрhэн хойно. «КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Чувашай обкомой нэгэдэхи секретарь И. П. Прокопьев дамжуулгада хабаадаха.

Улаан-Үдэ. 20.15— «Буряад хэлэнэй хэшээл».

Москва. 20.45—«Метель» — уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35—СССР-эй арадай артист Г. А. Товстоноговой түрэhөөр 70 жэлэй ойдо. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05—«Концертын залда hурагшад».

Москва. 19.00—Классическа барилдаагаар дэлхэйн чемпионат.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Мульт-

ВТОРНИК, 27
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Мультфильм. 9.50 — «Взлет»—баримтата фильм. 10.20—«Метель»—уран hайханай фильм. 11.35—Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 13.25—Шэнэ hонин. (13.30 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—Аяншалагшадай бүхэдэлхэйн үдэртэ. Баримтата фильмүүд. 16.15—Е. А. Кибригэй зохёол бүтээлнүүд. 17.00—«Львовой туршалга». Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ залуушуулай хабаадалга тухай. 17.15—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 17.45—Социалис Ажалай Герой УССР-эй Верховно Соведэй депутат, Николаевска областиин С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Рябошапкатай hурагшад уулзаха.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. (буряадаар). 19.00—«Буряад хэлэнэй хэшээл» дабтагдаха. 19.30 — «Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн». Политическэ шэнжэлэгшэ Э. Мнацаканов дамжуулгые хүтэлхэ. 20.40—«Уроки французского» —уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35—М. Теодоракис. «Дуун хододоо арадтай хамта». 23.25 — Баримтата фильм. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00— Дамжуулгын программа. 18.05—Узбегэй ССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концерт.

Москва. 18.45— Волейболоор Европын чемпионат. ГДР-hээ дамжуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 19.45—РСФСР-эй арадай артист А. Тихонов ба-

СРЕДА, 28
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай. 10.10— «Уроки французского»—уран hайханай фильм. 11.30 — Баримтата фильм. 11.50—«Украинын арадай хүгжэмэй «Веселка» гэжэ ансамблиин концерт. 12.15—«Аяншалагшадай клуб». 13.15—Шэнэ hонин. (13.20 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35 — «Мать» — баримтата фильм. 16.05—Тележурнал. 16.50 — СССР-эй арадай артист С. Викулов хатарха. 17.20—П. Меримегэй түрэhөөр 180 жэлэй ойдо. 18.15—«Эдир ленинецүүд жагсаалда».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 19.15—Партийна гэгээрэлэй системэдэ. Ьуралсалай жэлэй эхилхые угтуулан.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Ургаса хуряалга-83».

Москва. 20.40 — Ираклий Андронниковой түрэhөөр 75 жэлэй ойдо. 22.00—«Время». 22.30—Жэжэ зүжэгүүдэй театрай «Кругом 16» гэhэн зүжэг. 23.30—Баримтата фильм. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Дамжуулгын программа. 18.10—Киноочерк. 18.15—«Үдэшын аялга дуунууд».

Москва. 19.00—«Долоон хоногой спорт».

Улаан-Үдэ. 19.45—Соносхолнууд.

Москва. 20.00— Мультфильм. 20.10—«Хүн ба хуули».

ЧЕТВЕРГ, 29
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40— «Эдир ленинецүүд жагсаалда». 10.25 — Баримтата фильм. 11.20 — «Бидэнэртэй хамта хэ, бидэнэр шэнги хэ, бидэнэрhээ үлүүгээр хэ» — ГДР-hээ дамжуулагдаха. 12.20 — РСФСР-эй габьяата артист Н. Наседкинэй концерт. 13.10 — Шэнэ hонин. (13.15 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Социалис оронуудай баримтата фильмүүд. 16.15 — Уран hайханай коллективүүдэй концерт. 16.45 — Советскэ Союзай Герой В. Молодцов тухай дамжуулга. 17.25—«Эдиршүүлэй уран бэлиг».

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.00 — Буряадай АССР-эй облвоенкомадай 60 жэлэй ойдо. 18.50 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 19.05 — «Эд бараа — арадта». 19.35—«Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Мультфильмнүүд. 20.20 — «Октябриин 1—үбэлэй сагта оролго». 20.30 — Футболоор кубогуудта хүртэгшэдэй кубок «Шахтер» (Донецк)—«Б-1901» (Дани). Киевhээ дамжуулагдаха. Футболоор Европын чемпионуудай кубок. «Грассхопперс» (Швейцари)— «Динамо» (Минск). Швейцариhаа дамжуулагдаха. 22.00 — «Время». 22.35 — Футбол. УЕФА-гай кубок. «Хик» (Финлянди) — «Спартак». Финляндиhаа дамжуулагдаха. УЕФА-гай кубок. «Лаваль» (Франци) — «Динамо» (Киев) Франциhаа дамжуулагдаха. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.30 — Дам-

ПЯТНИЦА, 30
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Хамаг юумые мэдэхэ хүсэлтэйб». 9.50 — Баримтата фильм. 10.20 — «Эти разные, разные, разные лица». 11.35 — Социалис Ажалай Герой УССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. Н. Рябошапкатай hурагшад уулзаха. 12.35 — Москвагай гүрэнэй филармониин академическэ симфоническа оркестрэй концерт. 13.10 — Шэнэ hонин (13.15 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Нигери орон соогуур». 15.50 — «Ород хэлэн». 16.30 — «Эрдэмтэд—Москва шадарай агропромышленна комплексдо».

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Сэлэнгэ»— тележурнал (буряадаар). 17.30 — «Зүүн Сибирь»—киножурнал. 17.50 — Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй 25 жэлэй ойдо. 18.30 — «Байгал»—мэдээсэлэй программа. 18.45—«Ургаса-83» (буряадаар). 19.05 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр багшанарай үдэртэ зорюулагдаhан концерт.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Эрдэм техникын талаар 1983 оной Гүрэнэй шан олголгодо. 20.35 — «Учитель пения» — уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 — Останкинадахи Концертын студиhаа Чехословакиин эстрадын артистнуудай концерт. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.00 — Союзуудай байшангай Колонно залhаа

СУББОТО, ОКТЯБРИИН, 1
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 10.05 — «Юрэ бусын гайхалтай юумэн». 10.35 — «Спортлотогой» 40-дэхи тираж. 10.45 — «Кипрэй артистнуудай концерт». 11.15—С. Капукитянай поэзи. 12.00—«Таанадта, түрэлхид». 12.30—«Давид Ойстрах» — баримтата фильм. 13.40 — «Энээние таанад хэжэ шадахат». 14.30 — Баримтата фильм. 15.00 — Арадай уран бэлиг тухай теле программануудай уласхоорондын «Ьолонго» гэжэ V фестиваль. «Фиеста» (Филиппин). 15.15 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 15.30 — Концерт. 16.10 — «Ханинарай шарай». 16.55 — «Азиз» — үхибүүдтэ фильм. 18.15 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.45— «Ан амитадай аймагта». 19.50 — «9-дэхи студи». 20.50 — Бултанда зорюулагдаhан хүгжэм. 22.00 — «Время». 22.35 — Концерт. 22.55 — «Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд». 9.25 — «Варна» ансамблиин концерт. Болгариhаа дамжуулагдаха. 9.45 — Баримтата фильм. 9.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.25 — Кишиневой телестудиин программа. 11.50 — Самбо барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. 12.15 — «Аяншалагшадай клуб». 13.15 — «Багшанарта зорюулагдана». 14.00—«Хүгжэмтэ киоск». 14.30 — «Хаана, хэзээ. юун болооб?»— викторина. 15.50 — Д. Бисти. «Номой графика». 16.10 —

ВОСКРЕСЕНИ, 2
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Будильник». 10.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.10 — «Элүүр энхэ байлга». 11.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 13.40 — «Хүгжэмтэ киоск» 14.10 — М. Горький. «Мещане». Ленинградай М. Горькиин нэрэмжэтэ академическэ драмын Ехэ театрай фильм-зүжэг. 16.40 — Ж. Безе. «Арлезианка». 2-дохи номерой сюитэ. Москвагай Гүрэнэй симфоническа оркестр гүйсэдхэхэ. 17.00 — Уран hайханай гимнастикаар СССР-эй кубок. 17.30 — «Мүнөөдэр — багшын үдэр». 18.15 — Багшын үдэртэ хүгжэмтэ дамжуулга. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — Мультфильмнүүд. 20.20 — «Аяншалагшадай клуб». 21.20 — «Циркын аренедэ». 22.00 — «Время». 22.35 — Баримтата фильм. 22.55 Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.15 — «Пришел,

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Ажалай вахта» —мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Техническэ талаар зэбсэгжүүлгэ —гол шухала зорилго»— Л. Неретинагай хэhэн хөөрэлдөөн.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Бүхы коллективэй түлөө харюусаха» — А. Белоусовагай статья. «Шэнэ хэрэг хойшо татагдана» — С. Убеевэй статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түрүүшын алхамууд»— В. Прохоровой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Огторгойн уудамда»—В. Медведевэй статья. Нютаг нютагай hонин. ТВ-гэй долоон хоногой программа. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54—54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. ... Н-01681. Заказ № 221.